

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2030, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček, račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Romunija na delu

Bukarešta julija 1931.

Nedavno je romunski predsednik vlade profesor Jorga v svojem uvodnem govoru, v katerem je napovedal nove drakonične štednje v državnem proračunu, izrekel besede, ki jih je namenil Romuniji, katere pa veljajo ravnotako tudi za marsikatero drugo državo, četudi bi se nahajala v bolj srečnem položaju, kakor njegova domovina. »Mi ne smemo več zapravljati denarja v isti meri, kot smo ga do sedaj, ker sicer bomo padli v brezno. Načela skromnega življenja in štedljivosti, ki so ustvarjala velike in močne narode, se morajo ukoreniniti globoko v romunskem narodu. Za naša razvijena ušesa so to morebiti neprijetne vesti, toda potrebne so, kajti ni je boljše šole, kot je šola resnice in poštenja, v kateri bi jaz rad vzgojil bodočo generacijo našega naroda.«

Sprito cele vrste narodnih slavnosti, katere je zadnja dva meseca romunska vlada organizirala, so se našli nekateri hudobni jeziki, ki so rekli, da se Romunija v svojem veseljačenju prav nič ne zaveda težkih gospodarskih prilik, ki davijo romunskega kmeta, nič manj, kakor povsod v ostali Evropi. Slavnosti, res, bilo jih je nekaj, in lepe so bile! Dne 6. julija so obhajali z razkošnimi inzeremonijami obletnico povratka kralja Karola iz inozemstva in njegov prihod na romunski prestol. Nekoliko kasneje je romunski narod zopet proslavil 60 letnico svojega predsednika vlade profesorja Jorga, ter se veselil nešteti priznanj, ki jih je dobival iz vseh krajev sveta, kamor je segla njegova učenjska slava. Dne 21. julija je vlada zopet pozvala ljudstvo, naj se širom države v toplih manifestacijah spominja smrtne dne velikega romunskega državnika Take Jonescu, genialnega ustvaritelja Velike Romunije in zgraditelja trozveze Male antante. V prvih dneh julija je ljudstvo prisostvovalo večdnevni slavnosti letalskega kongresa, sedaj na koncu meseca pa hoče zaključiti svoja slavlja z nacionalnimi svečanostmi ob priliki poroke Ileane z nadvojvodom Antonom Habsburškim.

To prazniško razpoloženje, v katerem se navidezno vzdržava romunski narod, pa ne sme zakriti trdih borb in resnih poskusov romunske vlade, da odstrani vse rane, ki jih je zadala dolga letna brezvestna uprava in katere je do neznosnosti povečala gospodarska kriza. O profesorju Jorgi se mnenja delijo in dosti jih je, ki nočejo odobravati načina, kako je on prišel na vlado in metode, katerih se sedaj poslužuje. Velika nezadovoljnost v vrstah kmetijske stranke je prišla do izraza v odstopu njihovega vodje dr. Maniua in je dovolj jasna in glasna priča, da se v širokih plasteh romunskega ljudstva zbira neurje, ker se mu dozdeva, da je bilo omalovaževano in da njegov glas in njegove želje ne najdejo upoštevanja pri sestavljanju nove potrebne zakonodaje. To so brez dvoma nedostaki in nevarni eksperimenti. Ako pa prezremo te pogoje in razne več ali manj prikrite poskuse, da se uvede diktatorski način vladanja — saj je Romunija dejansko tudi pod Bratianuji stalno živela v diktaturi — bomo našli v delu, ki ga vrši profesor Jorga, veliko državnih činov, katerim nepristranski opazovalec ne sme odreči odkrite priznanja. Ko je Jorga prevzel vlado, je našel dve stvari, katerim je moral posvetiti prvo pozornost: gnilo in brezvestno upravo, ter prazne državne blagajne. S strognimi odredbami se je lotil čiščenja med uradniki. Take vrste delo napreduje le polagoma in trudoma in še nikdar ni želo občega priznanja. Tudi v Romuniji ga ni. Šele, ko bodo pretekla desetletja in ko se bodo pokazali sadovi drakoničnih in včasih celo navidezno krivičnih odredb, bo Jorgovo čiščenje Avgijevega hleva našlo svoje zgodovinsko priznanje. Kdor je poznal staro Romunijo, korumpirano uradništvo, nepotizem in porodičarstvo — saj so skozi dolga desetletja vladale Romuniji samo nekatere družine — bo vesel napredka, ker se sedaj polagoma odpirajo možnosti, da pri vstopu v državno službo ne bo več odločevalo ime ali sorodstvo ampak duševna kvalifikacija. Reforma je dolgoročna in ne zdi se pravično, če se Jorgi očita, da ni v par mesecih preobrazil državne uprave po zgledu zapadnih držav, kjer slovi na starih tradicijah domoljubja in neoporekljivega poštenja. Kar se desetletja zastruplja, bodo leta morala zdraviti.

Se težja je druga naloga, namreč najti denarja za državne potrebe, oziroma državne potrebe tako zmanjšati, da jih bo mogoče kriti, ne da bi se bednemu ljudstvu nalagala nova bremena. Romunska vlada je pravilno razumela, da pri kmetu ne more več ničesar pobrati, ampak da mu mora nasprotno pomagati. Za petane zopet zdrav in normalen konzument in reden plačnik davkov. Zato se je Jorga obrnil na meščanske sloye, ter njim naložil davke, ki so za gotove kategorije 20 krat večji od predvojnih. Za podporo kmetijske prebivalstva pa je ustanovil novo poljedelsko hipotekarno banko, ki pod državno kontrolo daje kmetom posojila do polovine vrednosti zemljišča in sicer po 10% obrestni meri, kar je naravnost blagoslov za Romunijo, kjer je kmet moral obrestovati posojila z 20 ali še višjimi obrestmi.

Nadalje si je Jorga v svoji skrbi za kmeta in kol realen politik brez ozira na morebitne očitke stanovskih politikov in ne da bi hotel počakati na negotov konec celoletnih, a brezuspešnih agrarnih konferenc, zaginjal v Nemčiji izdaten trg za romunski ječmen in koruzo. Tu je izdihnilše romunsko-nemške trgovinske pogodbe, ki je izzvala toliko nervoznosti v krogih Male antante. Jorga se je zavzel tudi za dva najvažnejša romunska industrijska produkta, to sta les in petrolej. Izvozne carinske tarife za to blago so bile tako občutno znižane, da bo odslej lahko zmagovito prodrlo na inozemski trg, tem lažje, ker je romunska vlada v gotovih slu-

Versko sovraštvo še tli v Mehiki

Pri protikatoliških izgrelih so pogorele 4 cerkve — Duhovnik ustreljen med sveto mašo — Duel na ulici med guvernerjem in atentatorjem — Obsedno stanje v Veracruzu

»Slovenec« je včeraj kratko poročal o novih protikatoliških izgrelih, ki so izbruhnili v Mehiki in so dovedli do krvoprelitja in do obžalovanja vrednih razdejanj. Danes so dospela še sledeča obširnejša poročila:

Newyork, 28. jul. os. Iz Jalape v Mehiki javljajo, da je vlada uzakonila naredbo, po kateri se mora število duhovnikov znižati od 2000 na 15. Izvedba zakona je povzročila velikanske verske nemire, ker je silno razburila katoliške kroge, ki so mislili, da bodo sedaj, ko se je izživel prvo krvavo preganjanje katolicizma, lahko živeli v miru in svobodno mogli spolnevati svoje verske dolžnosti.

Istočasno je usoda nanese, da se je izvršil atentat na guvernerja, kar je nervoznost po mestu še povečalo. Guvernerja je obstrleli neki mladenič, ki se je skrival med stebri guvernerjeve palače, v trenutku, ko je ta zapušal svoj urad. Guverner je segel po svoj re-

volver in streljal v smeri od koder je priletela krogla in ga ranila. Mladenič je streljal nazaj, tako da je nastal sredi ulice in sredi onemelega občinstva pravcati duel med guvernerjem in njegovim napadalcem. Oba sta v teku boja večkrat svoje revolverje znova nabasala. Slednji je prišel od zadaj neki višji uradnik, ki je potegnil svoj revolver iz žepa in napadalec usmrtil. Napadalec ne pozna nikdo, pri sebi ni imel nobenega papirja, tako da ni bilo mogoče izvedeti kdo je in odkod prihaja.

Razburljivi prizori so povzročili med ljudstvom divjo paniko, ki se je kakor požar razširila po vsem mestu. Protiverski agitatorji so to razpoloženje izrabili in nahujskali množico, da je vdrila v zalogo bencina, katero je popolnoma izropala, bencin pa odnesla v divji procesiji v smeri 4 cerkva, katere je z njim obšla ter jih zažgala. Ena cerkev je zgorela do tal, druge so deloma rešile požarne brambe in vo-

jaštvo, ki je priteklo na lice mesta in razgnalo razbesnele množice. V neko peto cerkev, katere niso zažgali, so zdvijani fantalini vdrli ravno med otroško službo božjo ter začeli streljati iz revolverjev na vse strani. En duhovnik je bil ubit pri oltarju, dva druga sta bila smrtonovarno ranjena, več otrok pa je zadobilo težke poškodbe. Proti napadalcem so se obrnili nekateri odrasli navzoči ter istotako streljali, tako da se je razvila v notranjščini cerkve pravcata bitka.

V večernih urah je še vedno vladala taka napetost, da je moral guverner proglasiti nad mestom obsedno stanje. Velike množice vojaštva so zasedle glavne ulice Jalape in Veracruz, da preprečijo nove izgrede. Za enkrat vlada mir toda ozračje je zelo napeto. Vlada se posvetuje in namerava preklicati protikatoliški zakon, da se izogne še večjim nemiro, ki prav lahko povzročijo revolucionarne pokrete.

Gospod zlatih milijard

Studija guvernerja Angleške banke Mr. Montagu Normana

(Od našega londonskega dopisnika.)

Med redkimi vlemožni, ki odločilno vplivajo na razvoj svetovnega gospodarstva in ki takorekoč nosijo v svojih rokah gospodar. bodočnost Evrope, se mora v prvi vrsti imenovati guverner angleške banke Sir Montagu Norma. Kljub njegovemu znanju, kljub njegovim gospodarski moči in popularnosti, ki jo uživa, je med množicami docela nepoznan. Vedno govorijo o njem, nikdar ga ne vidijo. Diskreten, tih, boječ v svojem nastopu, se Norman skrbno ogiblje javnih nastopov in glasnih družabnih prireditvev. Noben razkoši salon angleških dam se ne more pohvaliti, da ga je imel v svoji sredi, pri nobeni državni ceremoniji tega veljkana ne najdemo. Velika mondenska poročila, ki se po angleških listih širijo v več kolon, njegovega imena, nikdar ne omenjajo. On ljubi tišino in samoto, ter govori samo toliko, kolikor je neobhodno potrebno. Njegova okolica pripoveduje, da čestokrat daje naredbe samo s znamenji, največkrat pisмено, le redko kedaj z besedo. Njegova zunanost prav čisto nič ne odkriva, da se v njegovih žilah pretaka angleška kri: kratke brčice, mala koničasta brada, počasn, nekam len korak. Samo njegove oči, te mrzle plave oči, pravijo, da živi v njem jeklena moč. Doslej se še nobenemu ni posrečilo, razbrati iz te brezstrastne krinke kakšno notranjo tajnost. Mož, ki vodi in regulira evropski denarni promet, je vladar samega sebe in se nikdar ne spozabi.

Mode Norman ne pozna in se ji ne klanja. Oblači se skromno in vsako čast odklanja. V tej deželi, kjer se ljudstvo rado ponaša z blestečimi naslovi in kjer bi on lahko dobil najslavnejšega, je ostal star demokratični tihi in skromni Norman. Mister Norman, kot se je imenovala skromna družina, iz katere je izšel. V Moor Place, kjer živi njegova kmetijska družina in kjer se sklanjajo stola drevesa nad škotskimi brdi Much Hatham, ga imenujejo kapetana, titel, katerega si je pribral v vojni z Buri. Tja rad zahaja k svojemu bratu, očetu peterih otrok, kjer se on, stari osiveli samec, ogreva v družbi malih.

V Londonu ima svojo pisarno prav v srcu bančnega dela mesta v tisti finančni trdnjavi, ki se med kapitalisti sveta vedno omenja le z največjim spoštovanjem. Angleška banka, na zunan mrzla in nedostopna, stoji kot obrambni zid med borzo in rotovžem, kjer kraljujejo londonski županji. Ze deset let vodi on usodo tega največjega denarnega zavoda sveta. On je bil tisti, ki je spoznal težave nastale iz svetovne vojne in ki je s sigurno roko krmalil banko in rešil angleški denar v trenutku, ko so se rušile docela vse valute v Evropi. Bilo je treba sprejeti velikanska bremena, naložiti ljudstvu težke davke, Norman je podpisal in narod je sprejel. V tem je živel takrat posebejleni odporni duh angleškega ljudstva, ki postane trdno in neomajno; kadar je nevarnost največja. Narod mor-

arjev, narod morskih viharjev, arod, ki je zgradil svetovni imperij. Anglež še nikdar ni rajši dal in rajši dajal, kakor takrat, kadar je njegova domovina rabila njegovih žrtvev, da vzdrži svojo moč med narodi sveta. Kadarkoli je angleški državnik znal pričarati pred oči angleškega ljudstva sliko o vesoljnem imperiju, v katerem vladata britska kri in britski razum, še vedno so vztrepetale v njegovi duši najplemenitejše strune, njegova roka se je odprla in nobena žrtev ni bila pretežka. V Londonu še vedo radi pripovedujejo, kako mirno se je Norman vrnil iz Amerike, ko je v imenu britskega naroda podpisal pogodbo za odplačevanje

Teror in kri v Indiji

Indski nacionalisti zopet začeli — Ali bo Gandhi prišel v srajci, ali brez nje?

London, 28. jul. Čim bolj se bliža čas, ko se otvori druga konferenca okrogle mize, h kateri ima priti narodni voditelj Indcev, mahatma Gandhi, tembolj se v Indiji sami ojačuje protiangleška propaganda levega krila nacionalistov.

V teku zadnjih tednov so se zgodili zaporedoma trije teroristični atentati proti angleškim funkcionarjem indske vlade, katerim se je včeraj pridružil četrti. Neki dijak je streljal na bombajskega guvernerja ob obisku nekega koledža v Bombayu in je guverner le po čudežu ušel smrti; krogla je je namreč ustavila ob gumbu na levem prsnem žepu. Kmalu nato so neznanci ponoči v vlaku ustrelili dva speča angleška častnika in nato zbežali. Včeraj pa je neki arhitekt Bimal Gupta, ki je stal v Kalkuti pred sodnikom zaradi obtožbe soudeležbe pri umoru angleškega uradnika Jamesa Peddieja preteklega meseca v Midnapuru, nenadoma skočivši z obtoženiške klopi, ustrelil sodnika Ralpa Garlika. Ko so policisti atentatorja hoteli prijeti, je nameril nanje revolver, nakar ga je neki policist ustrelil, tako da je takoj obležal mrtev. Sodnik pa je pri prenosu v bolnišnico na poti izdihnil. Bimal Gupta je sodnika ustrelil iz maščevanja, ker je bil Ralph Peddie obsojen nedavno na smrt njegovega sorodnika Dinosa Gupta, ki je 2. februarja tega leta ubil generalnega inšpektorja jetnišnic, polkovnika Simpsona.

Izve se tudi, da so nacionalistični teroristi nedavno razstrelili nek most blizu Srindarja.

Indske zadeve se zadnji čas nevarno zapletajo tudi zaradi neprestanih spopadov med Hindi in Muslimani, ki so se že na več krajih izrodili v prave pokolje. Vzrok je v tem, da se

hindski nacionalisti še dosedaj niso sporazumeli z Muslimani v zadevi nacionalnega kurialnega zastopstva muslimanskega prebivalstva v bodočih občinskih in parlamentarnih zastopstvih indskih držav. Tako je prišlo pred par dnevi v Kašmirju do velikega masakra med Hindi in Muslimani.

Dne 26. t. m. so bili po mošejah po vsej Indiji shodi, na katerih so Muslimani vlado pozvali, da naj energično nastopi proti provokacijam hindskih nacionalistov.

Ni manj skrbi pa ne prizadeva v Londonu vprašanje, ali bo Gandhi prišel septembra meseca na konferenco okrogle mize res napol nag, kakor napoveduje. Absolutno se namreč prvak Indije brani, da bi oblekel vsaj srajco, če že noče obleči jopiča. Londonski zdravniki so na tozadevno vprašanje vlade odgovorili, da je absolutno izključeno, da Gandhi v takem slučaju ne bi staknil hude pljučnice, radi česar je več ko verjetno, da se sploh ne bo več vrnil v Indijo, če bo vztrajal pri svojem sklepu. Zakaj meseca septembra bi niti najutrajnejši Anglež ne prenesel živ sprehoda po londonski ulici z golim telesom.

Nek važen funkcionar dvora je izjavil, da je naravnost absurdno in smešno, da bi se Gandhi v Londonu pojavil napol nag. Kajti kralj Jurij bo priredil vsem članom konferencie svečan banket v svoji palači. Kako bi se neki mogel tu pojaviti med najodličnejšo publiko v frakih in paradižnih uniformah Gandhi brez jopiča in srajce? To se v zgodovini Angleže ni zgodilo še nikoli in se tudi sedaj ne bo.

Podkralj lord Willingdon, ki biva v Simi, se zelo trudi, da Gandhija pregovori, naj ne vztraja na svojem sklepu. Baje je Gandhija pripravil do sedaj od tega, da se bo odel v neke vrste tuniko, ki bo pokrivala celo telo.

Neprestano izzivanje

Trst, 28. Tukaj je imel v domu Balille v Romanu nek N. Deretto, tajnik akcijskih čet Dalmacije(!), govor o »politično-vojaški organizaciji Jugoslavije.« Med drugim je trdil, da ima Jugoslavija organizirane čete, ki naj v slučaju vojne z Italijo zastrupljajo vodnjake! Govor je končal s pozivom na osvoboditev Dalmacije! Cuditi se je, da se take provokacije, ki so naperjene proti miru, mirno trpijo.

Lloyd George bolan

London, 28. jul. tg. Lloyd George je precej hudo obol el na krvavljenju ledvi, tako, da so zanj precej v skrbeh. Liberalna stranka je izdala danes bolezensko poročilo, da je bolnik noč prežal precej nemirno. Njegovo splošno stanje pa je zadovoljivo, krvavljenje ni več tako veliko.

Iz španske konstituantne

Alfonz se je odpovedal prestolu

London, 28. julija. Z. »Daily Express« pri-
naša senzacionalno vest iz Madrida, glasom ka-
tere se je kralj Alfonz na rodbinskem sestanku
odrekel prestolu v korist svojega četrtega sina.
Istotako se odrekajo prestolu trije starejši sinovi
v korist svojega brata Alfonza. Kralj Alfonz je pri-
spel včeraj zvečer v London.

Izpad nemških reparacij nalaga Romuniji nov križ. Tudi tega bo nosila, ako se bo potrudila, da ohrani življenjski stik z ljudstvom, ki je vedno nosilec državnosti in ki je takrat pripravljeno do največjih žrtvev, kadar vidi in čuti, da ga domovina potrebuje in mu ljubezen vrača z ljubeznijo.

Madrid, 28. julija. Z. Sinoči so kortezi do-
končali verifikacijo mandatov in pričeli z delom
kot konstituenta. Najprej je bil dosedanji začasn
predsednik parlamenta prof. Besteiro izvoljen za
definitivnega predsednika z 326 proti 6 glasovom.
Desničarji so nato predlagali, da se ob enem iz-
voli tudi predsednik republike. Temu se je uprl
predsednik republike Zamora, ki je imel velik go-
vor. Predlog desničarjev je bil odbit z veliko ve-
čino. Radikalna socialna stranka, ki ima 56 po-
slancev in je torej tretja najmočnejša stranka, je
imela svoj kongres, na katerem je sklenila vlo-
žiti predlog, da se kaznujejo vsi politični zločini
in administrativni prestopki od leta 1921 naprej.
Obtožence naj bi sodili kortezi. Izvajale naj bi se
najstrožje kazni razen smrtnih obsodb.

Canossa . . .

Mussolini povabil francoskega predsednika vlade na sestanek — Kje so časi, ko je Mussolini grozil s topovi in črnimi srajcami — Železni zakoni gospodarstva

Pariz, 28. jul. fr. V političnih krogih se vedno bolj razširja uradno že vedno nepotrjena vest, da bo v kratkem prišlo do sestanka med francoskim ministrskim predsednikom Lavalom in Mussolinijem. Sestanek so že razglasili nekateri inozemski listi. Res je zaenkrat samo to, da se je italijanski veleposlanik zadnje dni nekolikokrat pojavil v predsedništvu vlade in da je ob tej priliki izročil Lavala povabilo Mussoliniju, naj pride v Italijo na razgovor o spornih vprašanjih, ki tičejo obe državi in usode Evrope. Ni še dolgo tega, ko je Mussolini v zglasnem govoru v Livorno zapel himno topov in bombam ter zagrozil preko Alp, da legijoni črnih srajcev čakajo na sovražnike Italije, da jih ponižajo. Vsako tono, katero bodo sovražniki Italiji dedali k svojem brodvodu, bo dodala tudi Italija k svojem. Od takrat ni še preteklo dolgo časa, toda razmere so dokazale, da besede še ne ustvarjajo dejanj in da se bo francosko-italijansko vprašanje moralo v prid Italije rešiti na drugi način, kakor pa s topovi in s tonami vojnih ladij. Italija bi jih imela premalo. Tako se je zopet enkrat morala politika kloniti pred nujnostmi gospodarskih težav, ki so ohromile polet, ki ga je Mussolini oznanjal v Livorno.

Lani na londonski konferenci so Italijani še vedno govorili glasno. Vsa prizadevanja Francije, da pride do sporazuma so se razletela na ponosni odporosti Italijanov, ki so rekli, »da nočejo biti ujetniki na morju, ki je svoje dni bilo last rimskega cesarstva.« Od takrat se je stališče Italije vedno bolj miliilo. Pri zadnjem zasiedanju Zveze narodov je Grandi celo podpiral Brianda, ko je napadel avstro-nemško carinsko zvezo. Sedaj je prišlo do direktnega povabila italijanske vlade, naj se Francozi pridejo pogajati na italijanska tla. Canossa? Ta beseda ni na mestu, ker Francija gotovo ni iskala ponižanja svoje sosedice, ampak samo priznanje svojih pravic. V dobro informiranih krogih se sliša, da je ameriški finančni minister Mellon, ki se mudi na italijanski rivijeri, v veliki meri pripomogel Mussoliniju, da je bolj konkretno videl dejanski položaj, v katerem se nahaja Italija. Ona rabi denarja, kakor mnogo drugih držav v Evropi. Po denar je šla v Ameriko. Grof

Volpi se je vrnil praznih rok, Schanzer se je vrnil praznih rok, de Stefani se je vrnil praznih rok. Mellon je obljubil zlato jabolko, toda pod pogojem — Američani radi stavijo take pogoje — da se Italija sporazumi s Francijo glede pomorskega oboroževalnega programa.

Sestanek med italijanskim in francoskim mi-

nistrskim predsednikom je dobrodošel tudi v Franciji. Na velikih konferencah prihodnjega leta so zavezniki dobri, četudi se imenujejo Italija. Ako pride do sporazuma, se bodo zrušili tudi marsikateri drugi visokoleteči načrti, ki so pod okriljem Italije dozoreli v srednji Evropi in na Balkanu. In to je tudi dobiček.

Italija noče zaostati

Mussolini skliče novo konferenco sedmih držav

Rim, 28. jul. ž. Agencija Stefani prinaša iz Londona vest, da se v tamkajšnjih političnih krogih radi potovanja Macdonalda in Hendersona v Berlin vzdržuje vest, da bo po sestanku britanskih in nemških državnikov v Berlinu sklicala Italija novo konferenco, na kateri bodo sodelovali predstavniki 7 držav, ki so prisostvovali konferenci v Londonu. Fašistični listi so mnenja, da bo ta konferenca imela čisto

političen značaj. O nameravanem obisku francoskih ministrov v Berlinu se fašistični listi precej skeptično izražajo, pri tem pa pišejo, da še ni potrjena vest, da bo Laval na potu v Berlin obiskal tudi italijansko vlado. »Tribuna« opozarja, da bi bil prihod francoskega ministra v Rim zelo velike važnosti, ker bi bilo s tem dokazano, da je postala Italija prvorazredni politični faktor v Evropi.

Antifrancoski blok

Francija proti umešavanju Amerike

Pariz, 28. Tu se je izvedelo, da je imel ameriški državni tajnik Stimson v Berlinu sestanek z nemškim vojnim ministrom Grönerjem.

Stimson je baje Grönerju izjavil, da Amerika nujno želi, da bi Nemčija ne gradila tretje nameravane nove križarke in da bi vrh tega ustavila gradnjo dveh križark, ki se že konstruirata v ladjedelnih v Kielu.

Ceprav je ta ameriški pritisk na Nemčijo na prvi pogled v prilog sporazumu s Francijo, so francoski listi novico o sestanku med Stimsonom in Grönerjem sprejeli z veliko nejevoljo. Pravijo namreč, da Amerika na ta način skuša ustvariti protifrancosko fronto Amerike, Anglije in Italije, kateri bi se pridružila Nemčija z namenom, da se na razorožitveni konferenci februarja meseca 1932 Francija prisili k taki redukciji svojih vojnih sil, kakor to želi antifrancoski blok.

Stimson je Grönerju baje dejal, da je le v prilog Nemčije, če vlakne sabljo v nožnico in neha razližati z njo, ker bo na ta način Francijo moralno prisilila k razorožitvi v smislu anglo-ameriške in italijanske politike. Nemčije bo s prostovoljno redukcijo svojega oboroževanja dobila na svojo stran vse antifrancoske sile.

Naj bodo besede Stimsone predane točno ali ne, na Quai d'Orsayu so informirani, da Anglija in Amerika v sporazumu z Italijo delate na neke vrste tihem antifrancoskem koncernu.

Kot odgovor na to je vojni minister Maginot imel v Arcachonu govor, v katerem je izjavil, da bo Francija privolila v redukcijo oboroževanja le pod pogojem, da za Nemčijo veljajo naprej določbe versajske mirovne pogodbe, ki onemogočajo, da bi Nemčija ogrožala Francijo.

Kako Bolgarija rešuje kmeta

Draconične naredbe nove bolgarske vlade — Zitni monopol povzročit paniko med borznimi špekulanti — Borba za inozemski trg

(Od našega bolgarskega dopisnika.)

Sofija, 24. julija.

Znano je, da je nastopila gospodarska kriza v Bolgariji že veliko prej, kot pri vas v Jugoslaviji. Že leta 1928 je strahoviti potres v Južni Bolgariji, radi katerega je zlasti trpelo mesto Plovdiv, zrahljal gospodarstvo Bolgarije ter se od takrat stanje vsako leto poslabšuje. Bolgarija je izrazito agrarna država. S padcem cen najglavnejših izvoznih produktov žita in tobaka na svetovnem trgu je postal položaj ogromnega dela bolgarskega naroda — bolgarskega kmeta — skrajno kritičen. Njegova kupna moč je popolnoma padla, vsled česar je nastal popoln zastoj v trgovini. Velik del kmetov je bil prisiljen, ker se krediti na hipoteke težko dobe, hranilnice in posojilnice, kakor so v Sloveniji, pa sploh ne poznajo, zadolžiti se pri privatnih osebah seveda po oterdnih obrestih.

Namera nove vlade, v kateri so zastopani zemljedejci (kmeška stranka) s 3 ministri, je, da reši bolgarskega kmeta iz rok oderuhov. V to svrhu zbira bolgarska zemljedejska banka statistične podatke ter se namerava, da ona prevzame obveznosti bolgarskega kmeta napram zasebnim in drugim terjatvam ter dobi kmet dolgi rok za odplačilo svojega dolga.

Da zamore podkrepiti bolgarskega kmeta, je sklenila vlada urediti v Bolgariji žitni monopol. Poverjena direkcija za nakup žita naj nakupuje pšenico po 4 leva (Din 1.60) franco natozorjeno v ragon za 1 kg, med tem ko se je lani še kupovalo od kmetov po 2 do 3 leva kg. Razlika nakupne cene ter prodajne cene na svetovnem trgu naj nosi država. Pa tudi v državi sami naj bodo vsi mlini prisiljeni kupovati vsa potrebna množina žita pri imenovani direkciji. Cena še ni točno opredeljena, govori se pa, da bode znašala 3 leva za pšenico. Namera vlade je zadel v srčeno gnezdo. Borza in zveza trgovcev je izročila vladi energičen protest ter napovedala najostrejši odpor v »narodnem so-

branju«, ki bo sklicano koncem meseca avgusta. Navajajo v svojih spomenicah, da bo povzicanje cen žita povod podroženju kruha, ki sedaj stane za kg iz mešane moke leva 4.50 (Din 1.80) in leva 6 (Din 2.40) iz bele moke. Sigurno je, da bo vlada s svojim načrtom prodrla, ker je načrt sprejet od cele vlade.

Tretji projekt za saniranje bolgarskega kmeta zlasti onih iz Južne Bolgarije, je uvedba monopola za tobak. Tudi proti temu načrtu so se degnili v obrambo svojih interesov trgovci in industrijalci, navajajoč razne pomisleke proti uvedbi monopola.

Macdonald sviri „jeklene čelade“

Zanimivosti berlinskih pogajanj

Berlin, 28. jul. tg. Mac Donald in Henderson sta imela danes dopoldne dveurni sestanek z Brüningom in Curtiusom v palači državnega kancelarja. Nato sta bila angleška ministra sprejeta pri predsedniku republike Hindenburgu. Ošla sta potem v svoj hotel, kjer je Mac Donald radevolje podal časnikarjem pojasnila na najrazličnejša vprašanja. Pri tem je prišlo do mučnega incidenta. Zastopnik nekega lista, ki je pristal železnih čelad, je vprašal Mac Donald za ozirom na njegov večerajšnji govor, ali ne bi hotel sprejeti deputacije železnih čelad, da bi spoznal ideale nemške mladine. Mac Donald pa je odgovoril, da v svojem večerajšnjem govoru ni apeliral samo na nemško mladino, temveč na mladino iz vsega sveta. Smatral bi za nesrečo, če bi bila današnja generacija kdarkoli prisiljena nastopiti druga proti drugi v odkritem sovratvu. Cilj mlade generacije in njen ideal bi moralo biti sodelovanje v mednarodnem smislu. Prisotni so odgovor navdušeno pozdravljali. V ostalem je Mac Donald izrazil zaupanje, da bo Nemčija radi svoje ekonomske in industrijske sposobnosti prebrodila krizo, dasi ima še vedno pričakovati težkih dni.

Pri tem je Mac Donald izrazil upanje, da se bodo nemško-angleški odnosi še nadalje stalno boljšali. Na vprašanje o razvijanju gospodarskih odnosov narodov med seboj, se je izjavil Mac Donald za načelo svobodne trgovine. Denarni odtok iz Anglije je pojasnjeval s tem, da je angleška banka na najgeneroznejši način izpolnjevala dolžnosti čuvarice bančnega sveta. Angleška banka je torej na najdalekosežnejši način podpirala Avstrijo, Nemčijo in druge evropske države. Ves položaj pa seveda ni mogel ostati brez vpliva na angleško banko, ki je še vedno centralni depozit za

Fakt je, da bo vlada tudi pri uvedbi monopola morala napraviti kake koncesije nemški družbi, avstrijski in italijanski reži, ki so tu investirale mnogo kapitala v napravah skladišč, pisarn itd. ter imajo tu svoje osebe. Zadeva se še poučuje, za-trjuje se pa, da vlada ne bo odstopila od svojega načrta.

Izvoz zemljedejskih produktov hoče vlada pospešiti tudi z raznimi ugodnostmi pri prevozu v Bolgariji, kakor tudi v inostranstvu z zaključitvijo raznih trgovskih, veterinarskih i. dr. dogovorov ter je Jugoslovanska vlada že na pred kratkih vršči se konferenci v Belgradu dala razne olajšave, zagotovilo hitrega tranzitnega prevoza, kar je izvalo tu zlasti v zemljedejskih krogih veliko radost.

Nova vlada upa na ta način, da podpre zdrav temelj države, svojega kmeta in z njim vred dvede Bolgarijo k ozdravljenju današnjega težkega gospodarskega položaja.

Macdonald sviri „jeklene čelade“

Zanimivosti berlinskih pogajanj

vse države. Ne samo iz Francije, temveč tudi iz drugih držav so zahtevali v Londonu vračanje depotov. Lahko pa trdi, da danes še vedno, kakor prej velja staveti: »Tako varna, kakor angleška narodna banka.« Zelo se je opazil tudi odgovor Mac Donaldov na vprašanje, ali bo angleška vlada ostala še nadalje pri tradicionalni politiki ravnateljstva med državami: Balance of Power. Mac Donald je odkrito izjavil, da je ravnateljstvo res. Politika, kakor jo zasleduje sedaj angleška vlada, nima nobenega opravka z Balance of Power; nasprotno pa hoče splošno razorožitev, dočim pomeni Balance of Power nadaljnje oboroževanje. Samo tedaj, če bodo države sodelovale, bo mogoča razorožitev.

Politični izleti po jezerih

Berlin, 28. julija. tg. Obisk angleških ministrov gre h koncu. Zunanji minister Henderson je danes zvečer z železnico zapustil Berlin. Mac Donald pa se bo jutri dopoldne z vojaškim letalom vrnil v London. Danes so v glavnem govorili o razorožitvi. Po dopoldnanski dveurni konferenci je sledil dopoldne političen izlet od 4 do 7 z motornim čolnom po Havelškem jezeru, katerega so se razen angleških ministrov udeležili: dr. Brüning, dr. Curtius, angleški poslanik in več uradnikov zunanjega ministrstva. V času med obema tema konferenca pa sta bila Mac Donald in Henderson povabljeni na kosilo pri pruskem ministrskem predsedniku Braunu. To kosilo pa ni bilo političnega značaja, temveč je bil to samo sestanek z voditelji nemških socialnih demokratov, radi česar so se ga udeležili tudi pruski notranji minister Sievering, voditelj socialne demokratske stranke Wells ter vodilni poslanci dr. Breitscheid, Heilmann in dr. Hilferding, ki so skoraj vsi dobri znanci Mac Donald in Hendersona.

Pogajanja franc.-angleških bank

Pariz, 28. jul. tg. Pogajanja francoskih in angleških bank o rediskontnem kreditu francoske narodne banke angleški narodni banki, so sicer večeraj zvečer prinesli načelčen sporazum, vendar pa niso bila formalno zaključena. Francoska narodna banka je z ozirom na nujne predstavitve Angležev izjavila, da je pripravljena dovoliti angleški emisijski banki rediskontni kredit za 3 mesece do višine 100 milijonov dolarjev, torej približno 20 milijonov funtov. Negotovo pa je ostalo, ali se bodo tega kredita udeleževale tudi velike francoske banke s polovico, a upanje je, da bo še danes prišlo do končnega rezultata. Na današnjem sestanku se bo najbrže razpravljalo tudi o vprašanju, kakšno stališče bodo zavzele francoske privatne

banke glede načrta za finančno mirovanje za nemške kredite, ki so ga določile vlade v Londonu. Domneva se, da bodo zavzele francoske banke koncilijantno stališče, ker sta se francoska narodna banka in francoska vlada resno prizadevali za to, da se mirovalni načrt ne bo prekrizal s francoske strani. Najprej se je zdelo, da zahtevajo francoske banke za svojo udeležbo francoske rediskontne kredita Angliji jasnost o tem, koliko ima dobočenih kreditov v Nemčiji, Avstriji in Madjarski. Kolikor je sedaj tukaj znano, imajo angleške banke v Nemčiji terjati še okoli 70 milijonov funtov pri me-nicah in drugih kratkoročnih kreditih. Pri sedanjem kreditu mora angleška narodna banka prevzeti vse lastništvo za francoski denar. Tudi Federal

Reserve Bank je baje že izjavila, da je pripravljena to akcijo olajšati. Nemčija sama pri kreditni akciji ni udeležena, četudi zasleduje rediskontni kredit očitno ta namen, da se angleškim bankam da možnost pustiti v Nemčiji tamkajšnja dobroimetja.

Kakor pariški listi soglasno izjavljajo, nima novi milijonski kredit služiti samo zato, da se vzdrži kurz angleškega funta nad zlato točko in prepreči nadaljnji odtok zlata iz Londona, temveč tudi zato, da se londonskemu kapitalnemu trgu olajša obveznost pri udeležbi mirovne akcije napram Nemčiji. Sauerwein oznanja v »Matin« da pomoč francoske narodne banke ni potrebna samo zato, da se podpre angleški funt, temveč tudi zato, da se omogoči londonskemu trgu izpolnjevanje mednarodnih obveznosti. Pertinax pa izjavlja v »Echo de Paris«, da so londonske banke preveč angažirale svoja likvidna sredstva za Srednjo Evropo in za gotove države Južne Amerike, ki danes vse trpijo radi krize. Pomoč francoske narodne banke ni samo izraz naravne solidarnosti med Anglijo in Francijo, temveč tudi ukrep za samoobrambo Francije, ker bi sicer moral vsak nepovoljen dogodek v Londonu hudo in direktno vplivati na pariški trg.

Nejasen položaj v Čile

Newyork, 28. julija. tg. Dočim so bivši predsednik Ibanez in njegovi pristaši zbežali čez Ande in neovirano dosegli argentinsko mejo, je glavno mesto Santiago sredi neprestanih kabinetskih zmešnjav. Tekom zadnjih 24 ur sta postala državna predsednika, pa tudi že odšla, senatni predsednik Letelier, dalje Opazo, ki je daljnji sorodnik Ibanezov. Trenutno ima sedaj oblast predsednik Juan Esteban Montero, katerega je prebivalstvo navdušeno pozdravljalo. Gospodarski položaj je še popolnoma nepojasnjen. Izkazalo se je za potrebno, da se razglasi splošen štrikidnevni moratorij za plačila. V teh 4 dnevih bodo zaprte tudi vse banke.

Župani-uradniki

Bukarešt, 28. julija. ž. Listi poročajo, da je novi zakonski predlog o državni samoupravi odobren. Po tem zakonu bodo župani postali državni uradniki, ki se ne morejo premeščati, njihov delokrog pa se bo razširil. Istotako je bil sprejet zakon o reformi uradniškega zakona. Končno bo vlada izdala nov volivni zakon.

Grške „jeklene čelade“

Atene, 28. julija. AA. Listi so zelo nezadovoljni z vestmi, ki so jih dobili iz Soluna, da se tam ustanavlja novo nacionalistično društvo pod imenom »Jeklene čelade grškega severa.« »Estia« opozarja vlado na nevarnost, ki ji preti, če dovoli delovanje takih neprotijnih društev in navaja v dokaz temu del proglaša tega društva, ki bo čisto po nepotrebnem razburil prebivalstvo grške Makedonije. Proglas med drugim pravi: Nas še niso videli, kakšni smo v resnici, organizirani po pravi vojaški disciplini. Videli pa nas bodo 15. avgusta prihodnjega leta, ko bo cel polk jeklenih čelad obiskal Florino; kjer se bo zbral 18 sekcij te pokrajine, članov naše lige. Mi nimamo namena proti nikomur demonstrirati. Mi samo hočemo defilirati ob meji, da dvignemo moralo obmejnega prebivalstva, da pokažemo, da ideje internacionalizma niso pokvarile mladine in da je vse pod organizacijo jeklenih čelad pripravljeno na vse. »Estia« opozarja na nevarnost takega defileja solunskega guvernerja, ker zbujati vtis, da vojaške oblasti posebno podpirajo to gibanje.

„Zeppelin“

Leningrad, 28. jul. AA. Zrakoplov »Grof Zeppelin« je v bližini Francozoflove zemlje in je stopil v radio-telegrafsko stike s sovjetskim ledolomcem Maliginom. Dr. Eckener je izjavil, da bo 31. julija zopet v Nemčiji.

London, 28. jul. AA. Ameriška podmornica »Nautilus« je danes odplula iz Plymoutha proti severnemu tečaju. Pristala bo v Bergnu na Norveškem.

Za izvoz sadja

Belgrad, 28. julija. ž. Centralna komisija za izvoz sadja pri ministrstvu trgovine in industrije je pričela 25. t. m. z delom. Predsednik te komisije je g. Boić, načelnik trgovinskega ministrstva, a tajnika sta Gjorgjević in Stanišić. V komisiji se nahajajo tudi predstavniki poljedelskih združenj, Zveza izvoznikov iz Belgrada in predstavniki poljedelskega in prometnega ministrstva.

Za velik vinogradniški in sadjarski kongres, ki se veli 20. septembra skupno z razstavo od 20. do 25. septembra, vlada veliko zanimanje. Prometni minister je odobril prevozne olajšave za blago in udeležence. Poljedelski minister bo določil nagrade za najboljše razstavjalce.

Drobne vesti

Belgrad, 28. julija. AA. Na podlagi člena 17 zakona o državnem prometnem osebju je prometni minister predpisal uredbo o zvanjih zvančnikov I. in II. kategorije in služiteljev.

Belgrad, 28. julija. AA. V svrhu pravilnega in enotnega postopka na podlagi čl. 66 zakona o državnem prometnem osebju je generalna direkcija drž. žel. izdala pravilnik o zdravniškem pregledu.

Belgrad, 28. julija. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je na predlog zunanje ministra sprejeta ostavka našega častnega konzula v Aleksandriji, Mukić-beja.

Split, 28. julija. ž. V avgustu pridejo semkaj medicinci in profesorji iz Rumunije. Obiskali bodo vse dalmatinske kraje in nato odšli v Primorje.

Napoli, 28. jul. Kakor znano, so tu na cesti eksplodirale bombe. Fašisti so radi tega hitro aranzirali demonstracijo v protest proti antifašističnim elementom. Prebivalstvo so prisilili, da je izobesilo zastave.

Tolmin, 28. julija. AA. Vojni minister Gazera je prisostvoval vezbam padovanske divizije na obronkih Črne prsti.

Umrla je

v Hranilniški ulici št. 6 v Ljubljani gospa Frančiška Plestenjak, roj. Poženel, v 66. letu starosti. Pogreb bo v četrtek ob 3 popoldne. Svetila ji večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Zagrebska vremenska napoved: Precej vedro, nekoliko oblačno. Vreme se bo poslabšalo.

Dunajska vremenska napoved: Na severu in severozhodu deževno in hladno, na jugu spre-menljivo, deloma deževno vreme. Hladno.

Poleti

ALGA

za masažo

Po vsaki kopelji bodiš hladni ali topli namočite mali robec ali brisačo

„ALGO“

in nalahko nadržnite telo

Občutili boste prijetno in trajno svežost

ALGA dobiva se povsod 1 steklenica 16 Din

Svarilo rojakom v Ameriki

»Jugoslovani« št. 168 z dne 24. VII. t. l. je objavil svarilo na naše izseljence, da ne smejo verjeti razširjenim vestem, da se gradi v Jugoslaviji tovarna, v kateri bo zaposlenih 300.000 delavcev. Iz druge strani smo zvedeli, da je razširjena v Ameriki vest, da je dograjena v Ljubljani tovarna, v kateri bo zaposlenih 30.000 delavcev.

Nastane vprašanje, kdo razširja take vesti. Po našem mnenju taki faktorji, ki iščejo pri tem dobiček, to so razne pisarne, ki naberajo ljudi za parobrodne družbe.

Kakor je znano, so svojčas take pisarne pri nas delale veliko reklamo za izseljevanje; bilo je tudi veliko konkurence, samo v Ljubljani je imelo 20 parobrodskih družb svoje zastopnike. Da ne bi kdo trdil, da to ni res, naj jih naštejemo:

Cunard Line, Comp. Gen. Transatlantique, Navigazione Generali Italiana, Canadian Pacific, United American Line, Red Star Line, The United States Line, American Line, White Star Line, Hamburg Amerika, Norddeutscher Lloyd, Holandski Lloyd, Hamburg Süd, Holland Amerika Line, Royal Mail Line, Cosulich Line, Messageries Maritimes, Chargeurs Reunis in Lloyd Sabauda.

Ker je Severna Amerika našim izseljencem svoje meje zaprla in ker je naša vlada izseljevanje v Južno Ameriko radi tam vladajočih zelo neugodnih razmer postavila, so postajali ogromni parniki navedenih družb čimdalje bolj prazni, in ker osebe v Ljubljani in drugih krajih naše države obstoječih izseljeniških pisarn niso imele nikakršnega posla, so njih poslovanje ustavili, tako da obstoji danes v Ljubljani samo še 7 zastopstev parobrodskih družb in tudi tem tečejo zadnji dnevi življenja.

V življenju je pa tako, da se vsakdo, ki ni zblaznel, brani smrti in vzame, če treba, tudi svojemu najboljšemu prijatelju rešilno bil-

ko ne oziraje na to, če tudi potem pogine; tako je tudi pri parobrodskih družbah, ki prevažajo ljudi čez Ocean.

In ker ni ljudi, katere bi vozili tja, jih hočejo voziti pa nazaj če tudi za prav nizko ceno. V to svrhu delajo v Ameriki reklamo za vrnitev v domovino, kakor so delali svoj čas za izselitev v Ameriko.

To bi bilo sicer iz našega državnega stališča v redu, če ne bi sledilo temu razočaranje. Naši dragi rojaki iz Amerike ne najdejo v domovini tistega zaslužka, kakor se jim je sanjalo; res je sicer, da so se razmere v naši domovini zboljšale, ali tako napredovali še nismo, da bi n. pr. postavili v Ljubljani tovarno za 30.000 delavcev.

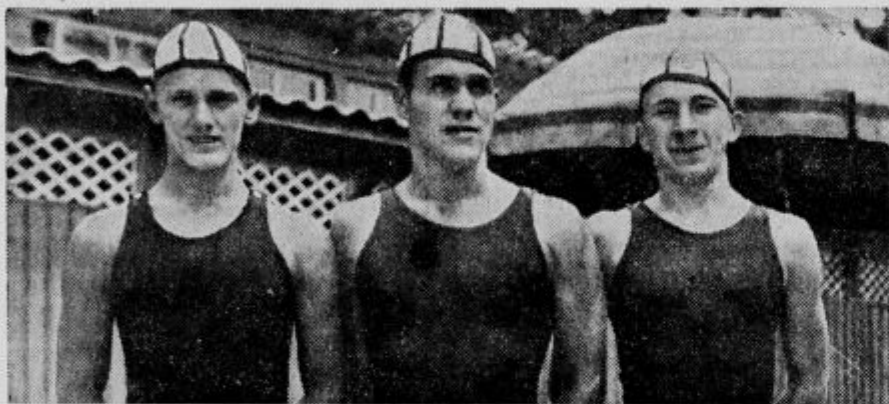
In parobrodne družbe računajo že danes z dejstvom, da vračajoči naši izseljenci v domovini ne bodo našli tistega, kar se jim je obetal in da se bodo zopet vrnili slej ali prej v Ameriko ter da bodo imeli zopet masten zaslužek, ker od vsakega izseljenca dobi tukajšnji agent 10 dolarjev provizije.

Poznamo agente, ki so odpravili letno preko 500 izseljencev ter so zaslužili pri njih 5000 dolarjev, to je 280.000 Din.

Po tem dobrem zaslužku jim skomina, zato se že sedaj pripravljajo, da vse one, katere izvajajo zastopniki parobrodskih družb v Ameriki v domovino, v doglednem času odpravijo pod eno ali drugo pretvezo zopet v prekomorske kraje.

Slišali smo, da komaj je došel kdo iz Amerike domov, že dobi pismo od agenta z vabilom, naj se oglasi pri njem, pismeno ali osebno, glede pojasnila za vrnitev v njegovo novo domovino.

Našim izseljeniškim uradom in njih organom priporočamo zato veliko paznjo, da tako koristolovstvo in izžemanje naših izseljencev preprečijo.

Juniorska štafeta (3x100 m) v sestavi: Kürbos, Vilfan in Maier je postavila nov rekord v času 3:59:6 (prej 4:04).

Iz našega znanstvenega življenja

Ljubljana, 28. julija.

Po enoletnem bivanju v Jugoslaviji je pred kratkim odpotoval iz Ljubljane g. dr. Carl H. Mc Connell s svojo gospo soprogo. Kot gojenec ameriške ustanove za pospeševanje znanosti Research Council, ki je nele sorodna Rockefellerjevi ustanovi, temveč sta tudi vodstvi obeh v precej tesni zvezi, je g. dr. Mc Connell znanstveno delal v zoološkem inštitutu ljubljanske univerze in je pod vodstvom vodje tega inštituta, g. prof. dr. Jovana Hadžija s polnim uspehom dovršil raziskovanje o razvoju živčnega sistema na brstih sladkovodne Hydre s pomočjo izboljšane metode selektivnega barvanja sintra vitame (na živi živali) z metileno modrim barvilom; predobjava prvih rezultatov je že izšla.

Na temelju uspešno izvršenega dela v Ljubljani je g. dr. Mc Connell podaljšana štipendija še za eno leto in je odšel na sloviti biološki laboratorij, ki ga vzdržuje »Kaiser-Wilhelm-Gesellschaft« v Dahleu pri Berlinu. Mlademu ameriškemu paru so razmere v Ljubljani in v Jugoslaviji sploh zelo ugajale, prav tako kot obema ameriškim profesorjema, ki sta prišla na obisk iz Pariza kot sedeža evropske veje ameriških institucij za podporo mladih prirodnoznanstvenikov. G. dr. Mc

Connell je hodil po Jugoslaviji z odprtimi očmi, marljivo študiral in delal s svojo filmsko kamero posnetke, tako da bo lahko avtentično seznanjal svoje rojake z našimi razmerami. G. dr. Mc Connell je prvi Američan svoje stroke, ki so ga poslali k nam v Jugoslavijo v svrhu specializacije.

Da se oddolže za vse, mlademu ameriškemu znanstveniku storjene usluge, je Rockefellerjeva ustanova podelila pomočniku vodje zoološkega inštituta, g. docentu dr. Romanu Kenku enoletno štipendijo za študijsko potovanje v severoameriške Zedinjene države. Naša vlada je pravilno pojmuje to zadevo, podelila g. dr. Kenku enoleten honorar in dopust in za nekaj dni odpotuje g. dr. Kenk preko Trsta na Virginia-University, na kateri je g. dr. Mc Connell dokončal svoje študije. G. docentu želimo, da bi imel obilo uspehov in da se srečno povrne. Upati je, da bodo tudi v bodoče naši mladi znanstveniki imeli priložnost za podobna študijska potovanja, ki so se ne samo zanje osebno, temveč tudi za medsebojno spoznavanje in skupno znanstveno delo v mednarodnem znanstvenem svetu, največjega pomena.

Tudi naš agilen mladi antropolog, g. dr. Božo Škerlj je dobil štipendijo Rockefellerjeve ustanove in pojde v jeseni v Oslo in v Berlin, da se specializira.

Planike zahtevale smrtno žrtev

Mojstrana, 28. julija.

V spominu je še pretresljiva tragedija mladega Mihajla Webra v Kamniških planinah pred dvema tednoma. Sedaj pa so zahtevale planine še drugo letošnjo in še mlajšo žrtev in sicer so jo zahtevale tokrat Juljske alpe. Smrtno se je ponesrečil 14 letni Ernest Košir, sin loveca ljubljanskega finančnika in podjetnika Josipa Luck-

manne, Janeza Koširja. Luckmann ima v najemu mojstranski lov v Vratih, kjer ima v najemu tudi lovsko kočjo in kjer se sedaj mudi. Za postrežbo, za donajanje pošte in drugo pomožno delo je Janez Košir dodelil svojemu gospodarju svojega sina Ernesta, ki se je mudi že teden dni v Luckmannovi kočji. V nedeljo popoldne pa je naenkrat izginil. Luckmann je bil prepričan, da je deček odšel k staremu v Mojstrano ter se zato ni vznemiril, ker je mislil, da se bo deček že vrnil. Toda dečka ni bilo tudi v ponedeljek nazaj in zato je Luckmann sporočil Janezu Koširju, da se njegov sin še ni vrnil. Sluteč najhujše, je oče alarmiral prebivalstvo. Dečka je odšla iskat reševalna ekspedicija, ki so jo tvorili Janez Rabič, Gregor Lah in Henrik Zima. Ekspedicija je dečka res našla, toda, žal — mrtvega. Z razbito glavo in z zlomljeno levo nogo je ležal pod visoko steno Stenarja, s katere je padel, ko je nabiral planike. Deček si je najbrž hotel preskrbeti majhen postranski zaslužek, da bi planike prodal letoviščarjem, pa ga je pri tem dohitela smrtna nesreča. Dečkovo truplo so že prenesli v Mojstrano. Ta žalosten dogodek je pretresel vse prebivalstvo.

Požar v Vinjah

K večeršnjemu poročilu smo prejeli še naslednje:

Dne 27. julija ob pol 1 ponoči je pogorel dvojni kozolet Alojziju Repniku, p. d. Lukaču, posestniku v Vinjah pri Dolskem. Zgorelo je v njem 60 nasadov pšenice in 15 voz lepe mrve, trije vozovi, aodi in drugo. Na kozoletu sta spala domača dva sinova, eden 17 letni in mlajši, ki sta se še pravčasno rešila iz grozno kakor baklja gorečega poslopja. V bližini stoječa domača hiša, deloma zidana in lesena, je bila v veliki nevarnosti. Škoda je ogromna, zavarovan pa je bil kozolet za par tisoč. Poleg kozoleta je uničenega tudi nekaj mladega sadnega drevja. Prihiteli so takoj gasilci iz Dolskega na pomoč. Gašenje je bilo skoraj nemogoče, ker ni v tej gorski vasi radi velike suše skoraj nobene vode. Nesrečni mož-poštenjak, mali posestnik, s kopico še malih otrok je v tej gospodarski krizi pač pomilovanja, je bolj pa nujne in izdatne pomoči usmiljenih src vreden!

Skupinski skok z 10 metrov visokega stolpa o pri- liki plavalnih tekem za prvenstvo Slovenije. Izvajali so ga Srebrnič, Trost in Strnad.

Majdica posluša Radion.

Ta lepa, mlada skrinjica, iz katere se čuje tako divna glasba, dele Majdici mnogo veselja. Imenuje jo svoj Radion. »Ker sama svira«. Mala Majdica zamenjuje namreč radio z Radionom, o katerem ve, da sam pere in da napravi perilo brez vsakega truda čisto in snežnobe.

SCHICHTOV RADION PERE SAM IN VARUJE PERILO ZAJAMČENO BREZ KLORA

Rudarske plače znižane

Ljubljana, 28. julija.

O poteku pogajanj med zastopniki rudarjev in zastopniki TPD dne 21. julija smo že poročali. Iz poročila je zvenelo, da bodo prišli do sporazuma v vseh točkah, razen v mezdah. To domnevo je potrdila razprava dne 27. julija, ki je trajala s kratkim presledkom ves dan. Ko je prišel razgovor o mezdah, so stavili delavci minimum, od katerega niso mogli odnehati. Družba je nasprotno vztrajala pri znižanjih. Preko mrtve točke je prišla na ta način, da je kratkoma objavila svoj sklep, da stopajo s 1. avgustom 1931 v veljavo nove mezdne postavke, seveda poslabšane, in sicer:

1. Temeljne plače (gospodke dne) se znižajo za 5%.
 2. Akordne postavke za 2½—12%.
 3. Premije od 45—50%.
- Ti procenti pa bodo šli še višje, ker je uveden v nekaterih obratih nov akordni sistem. Minimalne mezde bodo: I. kat. 38 Din, II. kat. 33.25 Din, III. kat. 28.50 Din, IV. kat. 23.75 Din, IV.b kat. 19 Din.

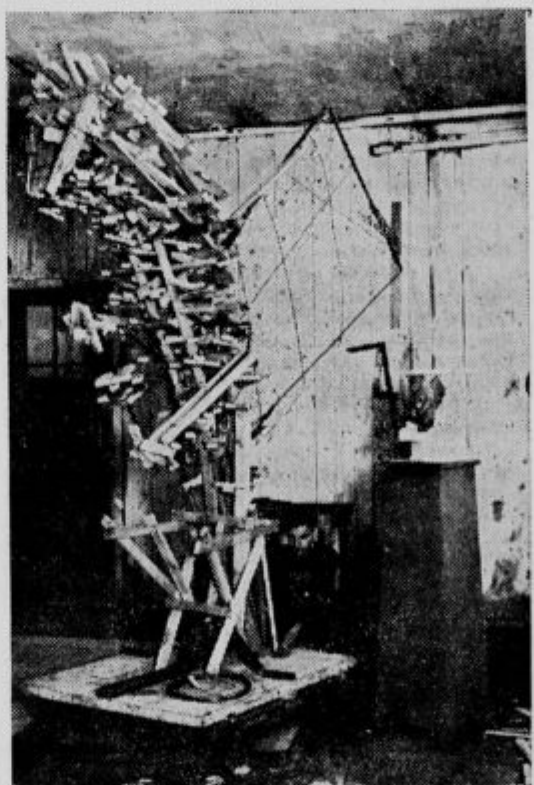
TPD je izjavila, da je pripravljena po preteku treh mesecev sklicati pri posameznih rudniških razpravo, pri kateri se ventuelno revidirajo neodgovarjajoče akordne in premijske postavke. V ostalih točkah se je dosegel sporazum:

1. Dodelitev akorda se izvrši na kraju delovnega mesta najkasneje tri dni po nastopu dela dotične naredbe. Zaslužek ne sme biti pod minimalno mezo. Ako bi bil brez krivde delavec, ima pravico zahtevati doplačilo k akordu do višine minimalne mezde.
2. Delavec se sme premestiti iz dosežene kategorije v nižjo le v slučaju kazni.
3. Jamski les in ves tozadevni material se pripravi pravočasno v etažah. Če se ne more dostaviti pravočasno, pripada delavcu odškodnina.
4. Za izredno uporabo streliva se da posebna odškodnina, za normalno uporabo je pa že upoštevano v akordnih postavkah.
5. Za delo na sveti večer od 10 zvečer do 6 ure zjutraj, potem na božični praznik in veliko

Akademski kipar Jurkovič pri delu

Ljubljana, 28. julija.

Ponosno se dviga skoraj dograjena stavba grafičnega doma, ki si ga je zgradilo naše grafično delavstvo. V vogalu bo ta dom samozavestno nosil velik tiskarski emblem: leva z dvema tiskarskima batoma. Tega leva izdeluje akademski kipar g. Ivan Jurkovič. Ta mladi kipar velikih zmog-

Leseno ogrodje za leva, ki pride na grafični dom. Poleg ograda majhen, že izdelan model leva iz mavca postavljen v ogradi kakor bo postavljen na palačo.

nosti je vzbudil pri nas že precejšnjo pozornost, dasi je nekako izoliran med slovenskimi umetniki. Naprosili smo g. Jurkoviča, naj razloži način svojega dela, naj se izjavi o svoji umetnosti. G. Jurkovič je vstal od visokega ograda iz lesa in žice, v katerem je takoj spoznat bodočega leva, in pričel razlagati:

»Levi, ki pride na poslopje grafike, bo visok dva metra in pol in bo v sedeči pozi. Vlt bo v bronu. To, kar vidite tukaj, je ogrodje, na katero bom polagal potem ilovico. Ogradije je sestavljeno iz močnega železa, na katero so pritrjeni z žico leseni deli. Vsak del lesa mora viseti navpično na težišče, da ga lahko potem pregibljem po svoji volji višje ali nižje. Proti glavi, ki visi, je večja konstrukcija lesa, ki je še čimdalje manj, čim nižji so levovi deli. V peroti leva pride mreža, pritrjena na močne žice, ki so upogljive, da jih lahko naravnam, kakor pač zahteva umetnina. Ko

nedeljo se prizna 100% doklada minimalne ali akordne mezde.

6. Glede dela pri slabem vremenu so se sporazumeli: Vsa dela, ki so neobhodno potrebna, se morajo upravljati tudi ob slabem vremenu. Izvzeti so le nalivi in neurja.

Tistim delavcem, ki pa niso neposredno v zvezi z jamskim delom, se po možnosti dodeli drugo delo.

Za vsako delo pri deževju dobi delavec 50% temeljne plače več. Če pa kak delavec noče delati pri slabem vremenu, gre lahko domov.

7. Vsem delavcem, katerim družba ne more nuditi stanovanja, se plača stanarina. Oženjenim 60 Din, samcem 20 Din mesečno.

8. Uvrstitev in napredovanje rokodelcev se v delavske kategorije izvrši po možnosti dotičnega. Naddnevni delavci se uvrstijo najkasneje po osemletni službi pri družbi v kategorije kopačev.

9. Vojaška vežba se ne smatra za ukinitve službenega razmerja in se da delavcem dopust.

Pri sprejemanju novih delavcev se bodo v prvi vrsti upoštevali iz aktivne vojaške službe vrtniški se delavci in svoječasno reducirani polnopravni člani bratovskih skladnic ter sinovi rudarskih družin.

10. Deputatni premog dobivajo vsi oženjeni delavci, ki so v kopaški kategoriji. Polovico deputatnega premoga pa dobivajo izjemoma tudi samski delavci kopaške kategorije, ako žive s starši v skupnem gospodinjstvu.

11. Vsi spori, ki so lokalnega značaja, se urejajo v sporazumu z dotičnim obratnim vodstvom. Prizadeji delavci se zaslišuje v prisotnosti zaupnika II. rudarske skupine.

Mnenja smo, da je šla družba pri znižavanju plač predač. Položaj rudarjev bo še težji, zlasti ker ni zajamčeno stalno delo. Že pri prejšnjih mezdah so zaslužile nekatere družine zaradi nestalnega dela komaj od 300 do 600 Din mesečno. Vemo, da je težak položaj tudi za družbo, toda pri še tako težkem položaju ne bi smelo nobeno podjetje iti preko eksistenčnega minimuma delavcev.

bom dovršil leseno ogradije, bom pričel nalagati ilovico, ki jo bom sproti umetniško modeliral. To je način, po katerem delam jaz, drugi kiparji pa po drugih, vsak ima namreč svoj način pripravljanja ogradija, toda za take višje figure, kakor je ta lev, se mi zdi ta najbolj primeren.

»Povejte še kaj o sebi in o svoji umetnosti?«

»Rojen sem Ljubljančan, iz Šiške. Na Dunaju sem dovršil štiriletno umetnostno akademijo in nato še štiriletno specialno šolo. Moja dela, kakor spomenik v Škofji Loki in Cankarjev spomenik na Vrhniki ter spomenik na Borovnici so vam najbrž znana. Dovršil sem tudi več zasebnih portretov in kipov, dalje kiparska dela na palači poštne hranilnice, za Zagreb sem napravil neko delo za nagrobni spomenik, tudi v Ameriki imam nekaj del iz bronu. Javno sem pričel delati leta 1926, ko sem dovršil umetnostno akademijo. Delam bolj za sebe in se ne silim v ospredje. Za sedaj imam naročilo tudi za spomenik padlim vojakom v Starem trgu pri Ložu in v Ljubljani za neko poslopje osem velikih figur.«

Kakor je skromna izjava, ki nam jo je dal, tako skromen in nevsiljiv je Jurkovič. On pusti, da zanj govori njegovo resno delo.

Nova šola na Slatniku

Šmihel pri Novem mestu, 27. julija.

Pred par dnevi smo brali v »Slovenec«, da začne na Malem Slatniku z zidanjem nove šole. Res je tako. Tudi nihče ne taji, da ima zasluge za zidanje omenjene šole predvsem in izključno šolski odbor na Malem Slatniku. Res je tudi, da je šola na Malem Slatniku kolikor toliko potrebna in tudi v novem šolskem zakonu utemeljena. Veliko vprašanje pa je, ali je graditev novega šolskega poslopja tako nujna, da se mora pričeti takoj sedaj v času najhujše krize našega kmeta in pod tako neugodnimi pogoji. Vse naj se sežida na posojilo? Kdo bo plačeval amortizacijo in še obresti polmilionkega dolga? Ali ne bi bilo bolj uvidno in pametno, da bi se pri občini zbral vsakoletni prispevek in ko bi se nabral potreben kapital, naj bi se pričelo z zidanjem?

Pred par dnevi so začeli razpošiljati položnice za davčni nalog. Povsod zdihovanje in tarnanje, kje vzeti denar. Že sedaj so bremena tako velika, da jih najboljši posestniki komaj zmorejo. Posestva so kar po vrsti zadolžena in prav veliko že do polovice. Kje naj reven kmet vzame denar za najpotrebnejše, da se preživi? Saj ni posojila ne bo več dobil! Ali naj kar pred celo podgorsko vasio zapoje boben? Ali se bomo potem čudili, če se ljudstvo po vseh vaseh radi nove davjatve vznemirja in razburja? Ali se bomo potem jezili, če je ogromna večina — z izjemo onih odbornikov skoraj vsi — davkoplačevalcev proti zidanju z občinskimi odborom vred, če pa je sila tako velika? Na to bi se naj bil domislil omenjeni odbor, ki se hvali, da je izlil zidanje šole. Zaposlavljal naj bi bil osebne koristi, s katerimi računa, pa bi ne bilo nobenega vznemirjenja. Niemo nekulturni, da bi bili proti šoli, vemo pa tudi dobro, da je prvo življenje, potem šole kultura. Oblast pa prosimo v skrajni sili, naj že vendar enkrat uvidi žalosten položaj našega kmeta in naše okolice in naj zidanje šole na Slatniku za ekaj let vsaj odloži.

Pridobivajte novih naročnikov!

Novi zvonovi na Brezjah

Ob veličastni slovesnosti preteklo nedeljo na Brezjah, kakor že večkrat ob enakih slovesnih prilikah, se je posebno živo čutilo, kako so sedanji breški zvonovi — železni — nedostajni za našo največjo božjo pot, za slovensko narodno svetišče. Zvonovi, kakršne ima marsikaka navadna podružnica. Ti zvonovi so bili nabavljeni pač za prvo silo, ker en sam na taki veliki božji poti pač ni mogel bengljati v zvniku. Za vedno pa tako zvonilo za Brezje vendar ni. Sij se morajo romarji, ki slišijo doma lepše zvenenje, skoro spotikati, češ, da Brezje boljšega ne premorejo. Prejšnje zvonilo, dasi ne posebno težko, je bilo vendarle prav lepo in je zelo slovesno donelo, pozdravljajoč prihajajoče romarje, ali oznanjujoč na vse zgodnje jutro s krasnim pritrkavanjem nov slovesen dan. Kako slovesno-sveti občutki prešinjajo krščanskega človeka, kako dviga srca to krasno donenje iz zvnikov! Sedanji zvonovi te svete službe ne morejo v zadostni meri opravljati. Železo je železo.

Novico, da imajo biti na Brezjah novi lepši zvonovi, bodo gotovo vsi, ki kdaj na Brezje poročajo, z veseljem pozdravili. Sij Slovence tako ljubi lepo zvonilo in zanj tudi rad da. Posebno ko znamo to krasno umetnost pritrkavanja, ki je menda v nobenem drugem

narodu, vsaj na ta lep način ne, ne poznajo. Morda se oglasi kak velik dobrotnik, kakor se je pri nabavi prvih zvonov, ko je en sam mož napravil veliki zvon. Če se pa tak stric ne dobi, bo pa pač mnogo stričkov in tetk z veseljem prineslo svoje »šmarne tolarje«, četudi v obliki umazanih kovačev, toliko, da bo dosti bron za živ zvonilo, kakršno se Brezjem spodobi. — Stari zvonovi tudi ne bodo šli med staro železo, ampak so za kako cerkev manjši odličnosti kakor so Brezje, še vedno dobri.

To je prvo obvestilo verni slovenski javnosti v tej zadevi, ko je po končani slavnosti ravno »železo gorko«. Bolj oficijelno povabilo in prošnja pa še pride. Medtem pa se darovi za ta dar Bogorodici že hvaležno sprejemajo in raznim stricem in tetam, ali stričkom in tetkam so vrata odprta — že vedo, kje.

Naj bo tudi ta beseda o novih zvonovih na Brezjah en sad prelepe nedeljske slavnosti. Naj bodo ti zvonovi naš dar sveti Bogorodici za 1500 letni jubilej efeškega koncila! Naj bi ta naša sveta Pomočnica našo Katoliško akcijo, ki naj se z nedeljsko proslavo božjega materinstva Marijinega vsestransko sistematično in programatično prične, tem obilneje blagoslovljala!

Počastitev spomina prof. Chodounskega

Letos spomladi je umrl v Pragi vnet prijatelj našega naroda, velezaslužni vseučilišni profesor dr. Karel Chodounsky.

Cele generacije slovenskega dijaštva, ki je študiralo v Pragi, so ohranile v svetlem spominu ime tega moža, ki je bil desetletja prvi ob pravih slovenskih akademikov. Z globoko hvaležnostjo se številni naši izobraženci, ki zavzemajo danes ugled na mesta v javnem življenju, spominjajo dorečljive roke in zlatega srca tega plemenitega učenjaka. Zato je njegova smrt bolešno odjeknila v mnogih srcih.

Profesorju dr. Chodounskega pa nismo dolžni hvale in piete samo kot očetu pravih slovenskih dijakov. Bil je goreč prijatelj naših krajev in posebej se naših gorenjskih planin; on in njegovi prijatelji so privedli česke turiste v naše gore, proti katerim se je takrat obrnila raznarodovalna ofenziva. Dojga leta je svoje počitnice preživel na naših tleh. V živem spominu so še prebivalstvu Jezerskega in okolice prearčni stiki prof. Chodounskega z našim ljudstvom, ki ga ni samo vzpodbujal v narodni zavesti, marveč je kot zdravnik bil mnogim in mnogim neprecenljiv svetovalec in rešitelj. Mirno lahko trdimo, da gre Čehom, zlasti pa prof. Chodounskega, v znatni meri hvala za to, da so naši obmejni planinski kraji, osobito Jezersko z okolico, kljubovali nemškemu navalu.

Častnemu članu bivše praške »Ilirije« in velezaslužnemu pospeševalcu planinske misli na Slovenskem, velikemu Slovancu prof. Chodounskega nameravala Jugoslovensko-českoslovaška Liga in Slovensko planinsko društvo v Ljubljani pokazati hvaležnost našega naroda tako, da mu na Jezerskem odkrije spominsko ploščo.

Svečana odkritja te plošče je določena na dne 15. avgusta t. l. Tega dne se bodo na Jezerskem zbrali številni prijatelji jugoslovensko-českoslovaške vzajemnosti. Svojo udeležbo so že obljubile mnoge odlične osebnosti, med njimi predvsem českoslovaški poslanik v Beogradu g. dr. Robert Flieger. Podpisani organizaciji opozarjata na to prireditel vso našo javnost. Posebej pa vabimo planince bivših pravih akademskih društev. Bodi ta dan tovariški sestanek vseh, ki so ohranili hvaležnost in simpatije ne samo do mečena dr. Chodounskega, marveč do zlate Prage in češkega naroda sploh. Združimo se tega dne na naših lepih gorenjskih tleh in pokazimo za obilno udeležbo na tej svečanosti, kako globoke, nerazdružljive vezi spajajo oba naroda. Posebej se opozarjamo na to, planinsko svečanost naše planince in jih vabimo, da v čim večjem številu počaste spomin pionirja našega planinstva.

Sadna letina v okolici Ljutomer

Okolica Ljutomer ima letos bogato sadno letino. Gospodarska, posebej vinska kriza nas je izmučila tako, da bi tekoma letošnjega leta bil ves okraj ob tla, ako bi nas letos ne rešila sadna letina. Časi se spreminjajo. Nekdaj smo jabolka prešli in delali sadijavec za domačo porabo in za delavce, danes pijemo vino za domačo porabo in tudi delavcem ga privoščimo, pa sadije prodajamo.

Ves vinorodni predel, Presika, Nunska graba, Temner (sodovnjak križniškega reda na Temnerju je vredno pogledati, celi kompleks sortiranih dreves, polnih, da komaj držijo). Podgradije s Slamnjakom in Grezovčak je poln jabolk. Pa tudi dalje proti Sv. Tomažu, Mali nedelji, Sv. Juriju in Gor. Radgoni, enako na Murskem polju v okolici Sv. Križa, so se jabolka dobro obnesla. Tudi v sosednem Medmuriu je sadna letina bogata obrodila. Pravi, da bo prišla od tam posebno lepa kvaliteta. Mnogo sadja bo dalo tudi Prekmurje, okolica Beltinc, Bogojne, Murske Sobote, Cankove, Gornje Lendave in Sv. Jurja.

Kvaliteta jabolk je letos prav dobra, posebej v gospodskih sadonosihih, kjer so razni strokovno naobraženi oskrbniki znali za drevje tekom leta poskrbeti in ga negovali. Žal se pri nas za negovanje sadnega drevja še premalo trjuje. Na jabolkih ni opaziti prav nobene bolezni. Vse mu okraju je letos toča hvaležno prizanesla. Edino tam, kjer je suša preveč pritiskala, so jabolka nekoliko drobnejša, ko druga leta. Dež zadnjih dni bo zamujeno nekoliko nadomestil.

Glede sadnih sort v okraju ni posebne enotnosti, zlasti v starejših sadovnjakih ne. Prejšnja leta nihče ni mislil na to. Da se bo več naprežalo, to je bilo glavno. Sadijavec pa je celo boljše iz »loščice«. Največji sadovnjaki imajo tudi več dreves ene sorte, kar je pri sadni trgovini velike važnosti. Izmed zlatih sort se najpogostejše najdejo: belični (špenični), rambor, zlatoparmenka, mošancelj, bobovec, kanada, jonatan, reneta itd. Od več posetnikov pa se dobi ene sorte tudi na vagon. — Sadna trgovina se je že pričela in je prav živahna.

Škofia Loka

Pred tednom smo se prebivalci kapucinskega predmestja pritožili o razgrajanju pijancev v neki gostilni našega predmestja ter prosili oblast, da napravi red. Toda kakor v zasnežen nam in oblasti — je v nedeljo popoldne in zvečer spet odmevalo iz omenjene gostilne oglušujoče vpitje. Ponovno vprašamo: Po kakšni postavi smo primorani trpeti v našem predmestju pohujšljivo pijančevanje ter poslušati natančno do policijske ure neznošno vpitje? Opozarjamo, da ne bomo odnehali, dokler ne bomo dosegli zaželenega miru. — Eden v imenu mnogih.

Zločinska roka

18. jul.

Na holmu, podaljšku krimskega gorovja, je stala skromna koč s kajžarskim poslopjem. Prileten oče je vsled onemoglosti nedavno izročil hišo hčerki Frančiški, ki se je poročila s čevljarjem Avancetom. Ker je bil ta stroga, se je moral najeti posojilo, da je mogel izplačati očetu nekaj denarja za prevzitek, nekaj pa nevestini sestri Mariji. Kljub revščini pa je vladala v hiši sloga in so si z dobro voljo lajsali težke čase.

Povsod pa naletimo med dobrimi ljudmi tudi na zavistneže. Tudi tu so se hudobni jeziki trudili, da bi zanetili v hiši razdor, a zaman! Kar se jim pa ni posrečilo na ta način, so poskusili drugače. Hudobna roka je podtaknila ogenj in Avancetova hišica je bila v zgodnjem jutru v nedeljo upepeljena do tal. Vsi domači so rešili le golo življenje. Nimamo besedi, s katerimi bi mogli opisati potrost in obupanost teh nesrečnikov. Skoro neznošen je bil pogled nanje, ko so v nedeljo za kosilo nemo zrlj v tla na sosedovem vrtu. Le tu pa tam je temu ali onemu od družine ušel pogled tja, kjer so se pred par urami še imeli svoj skromni dom. Zlasti je potr mladi gospodar. Kar je pristradal od borega čevljarskega služka, je vtaknil v to hišo in se je moral še zadolžiti. Popolnoma nemogoče je, da bi z lastnimi sredstvi postavil novo hišico, ki je razdejana do tal. Zavarovan je za celih 600 kron, kar ni niti za šipe. S čevljarsko obrtjo si ne bo mogel nikdar toliko zaslužiti, da bi si postavil bajto. Kredita pa niti ne bo mogel dobiti. Če zadene slična nesreča kakoga posestnika, dobi lahko vsaj posojilo, ki ga sčasoma končno le poravnava. Upamo pa, da se bodo kljub težkim razmeram naša usmiljena srca, ki bodo obupanemu nesrečniku vsaj deloma pomagala. Če je kdo potreben v današnjem času, je Avanco! Kdor količarko zmora, naj pošlje kak prispevek na župni ali občinski urad na lgu.

Požar pa je vsaj posredno zahteval tudi človeško žrtve. Devetnajstletni župec Anton je imel hudo srčno napako. Vsako izredno veselje, skrb ali strah je bil opazen za njegovo življenje. Ob pogledu na strašen ogenj in obupan jok in krik prizadetih ga je zadela kap in je pri priči izdihnil. Tuk. g. župnik je že umirajočemu podelil sv. odvzo.

Zločinec pa se ni nasitil, dasi je dosegel svoj ogabni namen. Škoda, da mu roka pravico zaenkrat še ne more do živga!

Jesenice

Poročil se je gosp. Miloš Regovec, stavljeni podjetnik na Jesenicah, z gđ. Jerico Rekar, trgovko na Jesenicah. Poročni obred je izvršil g. svetnik Kastelic na Brezjah. Godba Krekovega prosv. društva je svoji članici in bivši odlični igralki na društvenem odru na predvečer poroke priredila podoknico. Novoporočencema obilo sreče.

Po daljšem prestedku se je imel jeseniški občinski svet sejo, na kateri se je v glavnem razpravljalo o vodovodnih številih in pa o razlastitvi po novi agrarni reformi. Gosp. župan je med drugim tudi povedal, da je podal ostavko na svoje mesto kot župan, dosedaj pa še ni bil razrešen.

Olepičevalno društvo se je pred komaj dvema mesecema osnovalo, a že po tako kratkem času se kažejo uspehi. V drevedu pred kolodvorom so postavili tri lične klopi, katerim pa slede še druge. Potujoče občinstvo, ki je moralo čakajoč na vlake, postaviti okrog kolodvora, se bo odlede lahko udobno odpočilo na novih klopih. Tudi kosare za papir in druge odpadke bodo v kratkem napravili, tako da jeseniško mesto ne bo prav nič zaostajalo za marsikaterim večjim mestom.

Šoštanj

Gasilska skupščina. V nedeljo, 26. t. m. se je vršila v tukajšnjem Zdravstvenem domu redna skupščina slovenjgraške gasilske župe, na kateri so bila društva po svojih delegatih polnoštevilno zastopana. Skupščino je vodil župni načelnik g. Kopac; iz njegovega kakor tudi iz poročil ostalih funkcijarnarjev lahko posnamemo, da so društva pokazala v preteklem poslovnem letu veliko požrtovalnost in aktivnost. Od lani je župa narasla za 3 nova društva. Eden glavnih sklepov nedeljske skupščine je tudi ta, da se slovenjgraška župa vsled velikega števila edinic in svojega velikega teritorija razdeli v dve župi: na slovenjgraško, ki bo obsegala društva v Mislinjski dolini, in na šoštanjško, ki bo predstavljala dosedanje šaleško gasilsko okrožje.

Spori. Preteklo nedeljo je gostoval SK Šoštanj v Zalcu in igral proti tamšnjemu klubu nogometno tekmo. V prvem polčasu je še šlo. V 25 minutah drugega polčasa pa je prišlo baje vsled nekih odločb sodnika do incidenta. In vnel se je strahovit prepir in malo je manjkalo, da ni prišlo do fizičnih spopadov... Tekma je bila nato pri stanju 3:3 prekinjena. — Koliko taka »tekma« koristi telesni kulturi in razmahu sporta, pa menda ni treba razlagati.

Nabori so letos potekali v znamenju miru in dostojnega vedenja fantov. Orožništvo ni imelo prilike kje vmes poseči. Fantje tudi letos niso opustili svojih lepih tradicij: okrašeni vozovi, harmonika, petje, vriski... Znaki zdravila.

Ljubljana

Kako je prišla Ljubljana ob senzacijo Kadar gasilci zažgo, noče goreti

Ljubljana, 28. julija.

Marijino kopališče na Prulah, o katerem se je že toliko pisalo in še več govorilo, so včeraj začeli pošteno razdirati. Začeli so smetati strešno opeko in jo spravljati na kupe. Ostalo so itak vse od prve do zadnje treske odnesli prejšnji stanovalci v svoja nova bivališča v Mesnem logu, kjer jim bo gotovo vsaka še tako drobna deska dobro služila. Danes popoldne so nadaljevali z razdiranjem. Raztrgali so podo, sneli in razbili vrata in podobno. Ves les so zmetali sredi stavbe na tla, kjer naj bi popoldne ob 4 zakurili veliko grmado, ki bi vžgala vso hišo. Brez dvoma je bil to najkrajši proces, da bi se vsi nešteti drobni in mirgoleči prebivalci te starodavne hiše uničili. Popoldne so znosili strešno opeko na kupe, skopali okrog hiše nizek jarek, v katerega so nasuli živega apna, tako da je bil beg vsemu mrčesu preprečen. Ljubljanski radovedneži, ki so že preje pridno zasledovali razvoj dogodkov, so okrog 4 naravnost navallili na Prule in Trnovski pristan. Kratkohlači in kratkokrila mladež iz Zabjaka je storila gost kordon okrog hiše, in ko se je pripeljal avto z gasilci, je doseglo napeto pričakovanje svoj vrhunec. Gasilci so iz hidrata napeljali cevi, ki bi služile za vsak slučaj, če bi se hotel požar preveč uveljaviti, nakar so polni notranjstveno stavbe in kup lesa z bencinom ter zažgali nato stavbo na več krajih.

• Nova kolonija stanovanjskih hiš. Spricho stanovanjske bede, ki noče pojenjati, se je mestna občina odločila, da zgradi še eno stanovanjsko kolonijo in sicer ob Vodovodni cesti. Hišice bodo endužinske ter podobne onim v Kozelji in preidejo sčasoma v last stanovalcev. Kredit za te hišice je že določen v znesku 800.000 Din.

• Stanovanjske odpovedi. Do včeraj popoldne je bilo pri krajnem sodišču v Ljubljani vloženih ravno 600 stanovanjskih odpovedi. Že za mesec september je bilo vloženih nad 100 stanovanjskih odpovedi. Mestna občina je odpravila 18 družin stanovanje v Gramozni jami ob Vodovodni cesti, kar bodo barake odstranili in jamo zasuli z blatom iz Ljubljane.

• »Zetec« cigarete v novih ovojkih. Predvečrjnajšim se so pojavile po ljubljanskih trafikah tudi cigarete »Zetec« v zavojčkih po 20 kosov. Dosedaj so bile v škatljčah po 20 kosov le takozvane »boljšee« (reč: dražje) cigarete, kakor Drina, Vardar, Jadran, cigarete Vrbas pa tudi v škatljčah po 10 kosov. Novi zavojčki so res praktični in tudi nič dražji, kakor cigarete iz škatlje.

• Točnost Herschlovih napovedi. Včeraj je bil ščip in po znanem Herschlovem ključu je bilo za danes in prihodnje dni napovedano deževno vreme. Res je pričelo popoldne deževati, na obzorju pa so se zbirali temni oblaki, ki so grozili s ploho.

Dobova - Čateške toplice

Tako bi se moralo glasiti ime železniške postaje Dobova. Tako bi si marsikdo, ki si išče zdravja v Čateških toplicah prihranil precej povpraševanja do kam in do katere postaje se mora peljati, da pride v to zdravilišče. Čateške toplice ležijo ob vzhodnih obronkih gozdnatih Gorjancev, na desnem bregu Save ob cesti Brezje-Samobor, 1 km pod prijaznim imen Čatež, kjer se izliva Krka v Savo. Kopališče zagledaš šele, ko že stojiš pred kopališčim poslopjem, tako je odeto v drevje. Najbližji kolodvor je, kakor že rečeno, Dobova, kjer čakajo v sezoni pri vsakem vlaku številni izvoščiki. Podnebje kopališča je izredno milo. Hiter razmah in še lepša bodočnost kopališča je posledica izredno zdravilnega učinka kopališkega vrele, ki je brez vsake reklame zaslovel po domovini in privablja vsako leto veliko zdravil iskajočih gostov. Slavo vrelec so raznesli obiskovalci, ki so občutili njegovo zdravilno moč. Čateške toplice so radioaktivno termalno kopališče. Voda vrele je akrototerma 46,8°C, je kristalno čista, brez vonja, nevtralne reakcije, spec. teža 1.002, trdota 13,8 nem. stopinj. Izmed raztopljenih anorganskih sestavin vsebuje kremenčevokislo, železni troski, manganov, kalcijev, magnezijev, natrijev oksid, titanov dvo-kis, klor, žvepleni troski ter vezano in na pol vezano ogljenčevokislo. Najvažnejša lastnost vrele pa je njeno radioaktivnost, ki je razmeroma visoka (6,48 Machejevih enot) in nadkriljuje v tem mnoge druge termalne vrele.

Vsled visoke temperature vpliva vrelce pozitivajoče na živčevje in krvni obtok, pospešuje delovanje krožnih žlez in izmenjavo telesnih sokov. Zato se z uspehom uporablja voda pri sledečih boleznih: Pri revmatizmu sklepov, mišičev, protinu, nevralgičnih trganjih, išiasu, nervoznosti, nevasteniji, živčni utrujenosti, zastarelih poškodbah kosti, sklepov in mišičevja, ki imajo za posledico ohromelost, otrpneje, nepravilno razvite kalusa, atrofije itd. pri vseh kroničnih ekzudatih in gnojnih v glavni, prsni in trebušni votlini, posebno pri ženskih boleznih, pri vseh kroničnih katarjih žlez, dihal, prebavil in drugih organov, pri rekonvalescentih, slabotnih in bledičnih.

Protindurancija je v uporabi vrele samo pri težkih srčnih napakah, težkih zvonjenjih žil in pri odprti tuberkulozi; zato se gostje s temi boleznimi, kakor tudi z drugimi nalezljivimi in kožnimi boleznimi ne pripuščajo.

Z motorno sesalko gre voda v kad, kjer je na razpolgo tudi ohlajena vreleča voda tako, da se lahko pripravi kopelj za vsako temperaturo. Na razpolgo so solne in ogljenčeve kopeli, fango, termofori, ročna masaža, galvanizacija, faradizacija, diatermija, puščanje krvi. Kopališče ima svojega kopališkega zdravnika. Kopališče ima udobna stanovanja, je električno razsvetljeno. Tudi hrana in pijača so prvostne.

Tem toplicam pa je treba dati še lepšo obliko, marsikaj še manjka. Dohod preko broda in travnikov do toplice je slab. Prav je, da ni takega razkošja kakor drugod, kjer se svobodno giblje samo bogatin, tu v naših toplicah se svobodno sprehajajo tudi priprosti človek, ki si je prišel iskat zdravja na račun težko prihranjenih kovačev. So gostje, ki so iskali zdravja po vseh svetovnih toplicah, misleč, kaj bodo neki Čateške toplice. A v naših toplicah je za dobič marsikdo zdravje in se marsikdo hvaležno vrača in ponovno okuša moč zdravilnega vrele. Čaka pa naše toplice še najlepša bodočnost.

Ogenj se je v začetku hitro prijel in je slika zgle-dala kakor velika peč, v katere notranjosti gori velikanski plamen. Ker pa na strehi ni bilo štrešnikov, ki bi zadržali vroči puh ognja, se kljub velikanski vročini ogenj ni prijel strešnega ograjda. Vse je kazalo, da bo ogenj naposled vendarle obšel tudi ostreže, vendar se je širil mnogo prepočasi.

Proces požara je opazovala ogromna množica. Zlasti je bilo ob Trnovskem pristanu do transformatorske postaje navzgor vse živo in črno. Gledalcev je bilo na obeh bregovih najmanj 3000, ki so z največjo nestrpnostjo komaj pričakovali, kdaj bo vendar bolj pošteno zagorelo ter začele stenice pokati. Pa se zgodi, da se prav takrat nebo, ki je bilo že prej oblachno, pošteno stemni in vlije huda ploha. Ljubljanski firbec je bežal na vse strani, pa ne zato, ker bi se bal dežja, ampak radi tega, ker je prva žrtev plove postal ogenj, ki so ga debele kaplje močno udušile. Množica je žalostno ugotovila, da se ogenj ljubljanskih gasilcev tako boji, da ob njih navzočnosti sploh ne mara pošteno zagoreti. Iz požarne senzacije je nastala mokra senzacija, golazni in mrčes imajo večjo srečo kakor ljudje. Stavbo bodo jutri najbrže pošteno polili z vodo in razkopali. Takrat najbrže ne bo toliko gledalcev. Škodali Ljubljanski firbec je bil zopet enkrat ogoljufan, Ljubljana pa pri-krajšana za veliko senzacijo.

• Kolonija krajevnega odbora Rdečega križa v Ljubljani se vrača iz Polhovega gradca v soboto, dne 1. avgusta ob 8 in prispe v Ljubljano ob 9 pred Mestni dom. Vabimo starše, da pridejo po svoje sinčke.

• Proti potepuistru. Vsakodnevne racije proti potepuhom, ki jih je uprizorila zadnje čase ljubljanska policija, so imele precejšen uspeh in so znatno očistile mesto raznih delamrznicev in klatežev. Včeraj se je policija spravila zopet na delo, ujela pa je le tri potepule, tako temeljito je bilo mesto očiščeno. Vse tri potepuhe bo policija izgnala iz mesta.

• Žalostna zakonska zgodba. Včeraj je prišel v Ljubljano z Gorenjskega potr možakar in na policiji pripovedoval svojo zelo žalostno zakonsko zgodbo. Mož je bil nekaj dni odsoten z doma, medtem pa mu je pobegnila žena z njegovim 27 letnim pomočnikom Jakobom K. Pred begom pa je možu ukradla 30.000 Din gotovine in mu prodala vse stroje in sploh vse orodje. Kam mu je žena ušla, moč ne ve, domneva pa, da najbrže kam proti jugu. Mož je prosil policijo, naj bi izdala za njegovo nezvesto ženo tiralico, da bi si na ta način, če mu najdejo oblasti ženo, rešil vsaj del požežanega imetja, če mu že ne morejo vrniti prejšnje sreče.

• Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska c. 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Primorske vesti

V Ajdovščini so na 10. t. m. aretirali dva mladenčca, ko sta pela pesem »Sinoči je pelal ob spremljanju z violino. Enega so gnali vkle-tnjenega v Gorico, drugega pa pridržali v ajdovskih zaporih.

Po Vipavski dolini je suša naredila že do sedaj veliko škodo. Fižola ne bo nič, krompir droban; kornuza tudi že vene. Sadja letos ni kar nič. Edino, kar še kaj obeta, je grozdje.

V bližini Ajdovščine so razlastili obsežno polje in začeli urejati letališče za zrakovlove. Dve kmečki hiši so zaseli in jih preuredili za vojske namene. Lastniki polja so se morali dolgo vojskovati, da ne bodo morali še davkov plačevati od letališča.

Organist iz Berma v Istri. Martinčič znan iz procesa proti hrvaškim knjigam, je bil nedavno poklican pred konfiscacijsko komisijo v Pulj, da se zagovarja radi obtožb protidržavnega početja. Tako je v Italiji hrvaški jezik že sam po sebi protidržavna reč, tudi v knjigah, ki se tiskajo v isti Italiji.

Peter Sironič iz Trivža v Istri je bil iz-Perina prepeljan v Pulj in bo gotovo odveden v konfinacijo. Sorodnikov ne pustijo do njega.

Iz Brkinov (Sev. Istria) poročajo, da bo slaba letina. Suša močno pritiska. Kmetje so vedno hujše zadolženi in ne morejo niti obresti plačevati v redu.

V Trnovem pri Bistrici je za župnega upravitelja imenovan bivši kaplan Tabacki, rodom Poljak.

V Trstu so neki večer fašisti priredili majhno demonstracijo z vzkliki: Abbasso il Papa (dol papežem), vogliamo la testa del vescovo (zahtevamo škofovo glavo), in podobnimi. Stvar ni prav nič vžgala in je ostala klavrn poskus. Kurz fašizma stoji tako nizko, da ga ne kaže razglati po ulicah.

Na deželi se organizacija Balilla le slabo oprijemlje. V neki boljši vasi v Istri se ni dozdaj niti en otrok vpisal. Če vprašate dečaka: »Ali se ne boš vpisal v Balile?« vam odvrne: »Jaz že ne. Jaz ne maram biti Italijan.« Ko so Balile iz drugih vasi v bližini šole delali večje, so jih domači otroci hodili dražiti: »Balila se bo v graben zavalila.« Orožniki so jih morali strašiti, da so opustili take demonstracije.

Novo mesto

Voz se je prevrnil. Pred kratkim je peljal 23-letni posestnikov sin Lojze Gospodarič, iz Dola pri Trebnju, železniške pragoze, katerih je bilo naloženih okrog 2000 kg, po komaj dober meter široki poti. Konji so potegnili malo preveč v stran, da je voz zavozi v mejo ter se nenadoma prevrnil. Pod seboj je pokopal mladega Gospodariča. Ogromna teža mu je zlomila desno nogo, levo nogo in desno roko pa mu je občutno poškodovala. Pod vozom je ležal skoro četrt ure; rešili so ga šele ljudje, ki so prišli mimo. Prepeljali so ga v kandijsko bolnišnico.

Zločinstvo ali kaj? Dela na stavbi novega Pro-avetnega doma se bližajo koncu, in v nedeljo dne 2. avgusta bo dom slovesno blagoslovljen. Avla in galerija sta tlakovani z linolejem. To tlakovanje izvršujejo z vsjo pažnjo posebni delavci-specialisti. Ves njihov trud pa je v noči od nedelje na ponedeljek uničila zlobna roka. Nekdo je, kljub temu, da je dobro zagranjeno na galeriji, vključil precej tega tlaka. To je čisto navadno pobalinstvo. Če je stavba komu na poti, pa naj se jo od daleč ogne, ne pa da bi napravil toliko škodo.

Breme, ki vse tišči

S sedanjim socialnim zavarovanjem ni nihče popolnoma zadovoljen: ne zavarovanci, ne delodajalci, ne zdravniki. Vsi občutijo socialno zavarovanje kot breme, ki tako tišči, da bi ga vsi radi kako preložili — da se odloži: ne da, je vsem jasno. Tako se ne godi samo pri nas, marveč tudi po vseh drugih deželah s socialno zakonodajo. Povsodi iščejo poti, po kateri bi se dalo socialno zavarovanje preosnovati, da bi, če mogoče, zahtevalo manj bremen, na vsak način pa prinašalo zavarovancem večje koristi. Tod in tam se pojavljajo določni novi predlogi. Naj navedemo tu le enega, ki ga je objavil v »Schönere Zukunft« (Dunaj, 17. maja 1931.) zdravnik dr. Jean Kottmeier — Mainz.

Angleški predsednik Macdonald, ki potuje navadno z letalom.

Uvodoma se sklicuje dr. Kottmeier na Gustava Hartza, ki je s številskimi dokazi, kako potrebno je, da se socialno zavarovanje v Nemčiji osvobodi iz birokratičnih vezi. Hartz je izračunal, če bi delavec denar, ki ga plačuje sam in pa njegov delodajalec za socialno zavarovanje — to je povprečno 262 mark letno — od 20. do 60. leta svoje starosti vlagal v hranilnico proti 5 odstotnim obrestim, bi imel, ko bi dopolnil 60 let, 33.230 mark lastnega premoženja, s katerim bi svobodno razpolagal. Če bi pustil ta denar dalje naložen, bi mu nesel po 1661,50 mark samih obresti (po 5 %), dočim znaša povprečna invalidska renta samo 420 mark.

Hartz predlaga namesto socialnega zavarovanja prisilno štedenje in vpoštva pri tem deloma brezposelnosti, bolezni in invalidnosti. Ne vpoštva pa možnosti zgodnje smrti. To pomanjkljivost hoče odpraviti dr. Kottmeier s svojim sistemom prisilnega zavarovanja za življenje.

Glavne točke Kottmeierjevega predloga bi bile: Zavarovalec naj bi se osebe, ki imajo letno po 3000 do 5000 mark dohodkov. Zavarovane bi plačeval letno povprečno višino dosedanjih prispevkov za socialno zavarovanje, to je okrog 170 mark. Ko bi dosegel starost 60 let, bi imel 14.000 mark premoženja na svobodno razpolago. To je sicer znatno manj nego bi mu prineslo Hartzevo obvezno štedenje, toda zato bi bil pa zavarovan za slučaj zgodnje smrti za 20.000 mark, ki bi jih dobila njegova družina. Če bi se zavarovane pohabil in postal 50 % invalid, bi zavarovana vsota v znesku 14.000 mark takoj zapadla v izplačilo ali pa bi si zavarovaneec namesto tega izbral dosmrtno rento. V slučaju 20—40 % invalidnosti bi dobival zavarovaneec primerno rento in imel zajemčeno pravico do dela. Ves čisti dobiček, ki bi ga izkazovala zavarovalnica, bi se moral zopet porabiti izključno v prid zavarovancev.

Zanimive so dr. Kottmeierjeve zahteve glede preosnove kontrole med zavarovanci: kontrola naj se prepusti zavarovancem samim, da drug drugega nadzorujejo. Za njihovo osebno lastnino in koristi gre, torej bodo sami najboljši nadzorniki in imajo tudi vso pravico do nadzorstva. Vrh tega najbolj poznajo socialne razmere svojega razreda, svojih tovarišev in se medsebojno najlažje nadzirajo. Tudi pri nezgo-

dah bi morali zavarovanci — na podlagi zdravniškega izpričevala — sami odločiti, v koliko je ponesrečenec res nesposoben za delo. Ker bi šlo vedno neposredno za skupno korist zavarovancev, bi se vzgajal med njimi čut odgovornosti in solidarnosti ter bi odpadli vsi poizkusi simulacije, ki so predvsem moralno pogubni za simulantne same.

Kar se tiče podpore za slučaj brezposelnosti, jo Kottmeier priznava, toda le tedaj, če delavec brez lastne krivde nenadoma izgubi delo in res ne more najti druge zaposlitve. Drugače pa mora veljati načelo, da mora v sili vsak prijeti za tisto delo, ki rabi delavnih moči in se ne sme omejevali na določeno stroko. Dokler je na razpolago delo, nima nihče pravice do brezposelske podpore.

Posebej se ozira dr. Kottmeier na družinske očete in zahteva, da naj se zanje zavarovalne premije znižajo, ta primanjkljaj pa naj plačajo samski zavarovanci. Za žene in neveste naj se uvede obvezen zdravniški pregled in zdravniško izpričevalo; samo tisti zakonci, ki so po zdravnikovem mnenju popolnoma zdravi in sposobni za zakon, naj bodo deležni olajšav pri zavarovalnih premijah in davčnih dajatvah.

Slednjič predlaga dr. Kottmeier, da bi se morali dati vsi zavarovanci vsako leto ali vsaj vsako drugo leto zdravniško preiskati, ako v tem času niso bili v zdravniški oskrbi. Marsi koga bi bilo mogoče obvarovati prezgodnje smrti ali dolgotrajnega hiralstva, ako bi se bolezen pravočasno odkrila in poskrbelo za zdravljenje.

Pivnice na morju. Odkar je Amerika »suha«, hodijo Američani pit na ladje, ki plovejo izven prepovedanega pasu (tri milje od obale) in točijo vse mogoče pijače. Pocen v teh pivnicah seveda ni in si morejo hoditi semkaj žejo gasit le petični ljudje.

5000 let staro žito

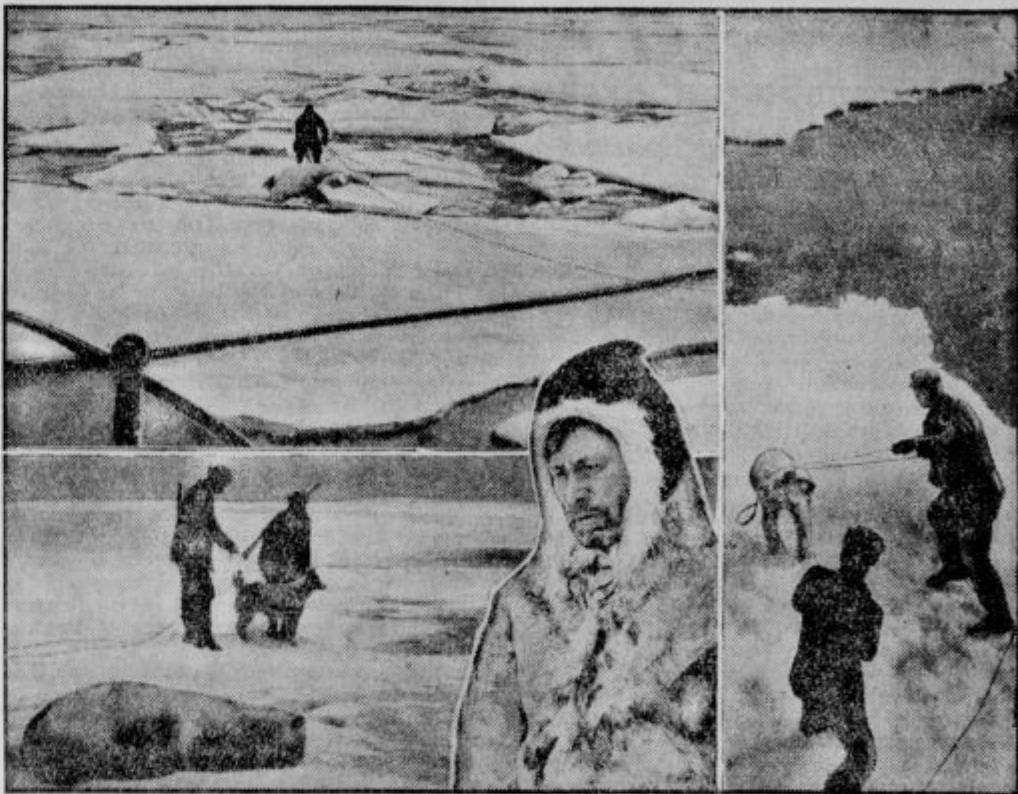
Dunajski profesor dr. Menghin je pri Kairu odkril sledove davne, doslej neznane kulture. Naselbina leži pri Maadi-ju in spada na konec egiptanske predzgodovinske dobe, tako da jo loči od sedanje dobe približno 5000 let. Tlorisi hiš kažejo, da so imele okroglo obliko; spredaj so imeli velik prost vhod, in to so bile v tleh velike lončene žare, v katerih so imeli vodo in žito. Poleg tega so imeli za živila in druge potreščine kleti v obliki jam; v njih so našli še ostanke zalog. Lonci, ki so jih našli, so večinoma nad en meter visoki. V nekaterih so našli še do 5000 let staro žito. V manjših skledah so našli ostanke okra, ki je služil za barvanje telesa. Med kostmi so ugotovili govedo, drobnico in prašiče.

Prva ameriška svetnica

V Rim je prispelo poslanstvo ameriških katoličanov, da izročé sv. očetu prošnjo za kanonizacijo ameriške redovnice Seton. Prošnjo je podpisalo 100.000 Američanov. Redovnica Seton, ki je ustanovila v Sev. Ameriki mnogo samostanov, je umrla l. 1821., ter je l. 1870. predlagal že kardinal Gibbon, da se proglasi za svetnico.

gre pod Eckenerjevim žezlom na »Zeppelinu«.

Pokrajinske slike z otokov okrog Franc Jožefove dežele.

Orient pod evropskim klobukom

Se včeraj je pomenila beseda »orient«, »orientalec« — psovko, na vsak način pa nazadnjaštvo, danes se je pa stvar že zasukala. Evropska in ameriška civilizacija se hitro selita na Vzhod.

»Najstarejše mesto sveta«, Damask, vežejo preko Sirske puščave z mestom vseh pravih — Bagdadom — redne zračne zveze. Bagdad ima zračni promet s srcem Indije, Delhijem. Iz Teherana moreš s potniškim letalom potovati v Moskvo. Iz Arabije te ponese letalo v Kairo. Ni ga skoraj večjega mesta, ki ne bi imelo zračnih prometnih zvez. V Perziji moreš potovati z letalom naokoli. Tam je letalo tako vsakdanje premetno sredstvo, kakor v Evropi tramvaj.

Mnogo se je izpremenilo v Orientu, in kdor potuje tja, naj šotor le doma pusti. V Bagdadu imajo claridge — hotel in v Sirasu, mnogoopovani Hafisevi domačiji, hotel s čistimi sobami in prav dobro hrano. Po vseh mestih imajo električno luč, radio, kabarete. V Perzijskem zalivu, Teheranu, Bahrejskih otokih moreš poslušati predavanja iz Berlina, Pariza. Radio aparatov po zasebnih hišah nimajo veliko, ker manj ka dovolj močnega toka; zato pa povsodi najdeš gramofon. V najtemnejšem Kurdistanu so

kraji, kjer nimajo mošeje, a gramofon imajo.

Avto — hotel — letalo — gramofon — s tem se uvaja v Aziji evrameriška civilizacija: hiša se začne graditi na strehi. Haleb-Aleppo, eno izmed treh velikih sirskih mest, še danes nima vodovoda. Jeruzalem, Bagdad, Teheran — tudi ne. Glavno je — klobuk.

To niti ni zgolj prilika, marveč resnica. V Perziji je Riza šah svojim 10 milijonom potnikov ukazal, da morajo perzijsko nošo zamenjati z evropsko. Turban je prepovedan kakor rjavi plašč iz kamelje dlake, ki je bil tako lahak in ponoči gorak in pripraven, ker si je bilo mogoče v peščenih viharjih vanj zaviti tudi glavo. Ukaz je velel, da mora vsak nositi paletot in klobuk, ki sta za perzijsko podnebje tako malo primerna. Marsikdo si je pomagal na ta način, da je nosil spodaj turban, na njem pa evropski klobuk. Volk sit in koza cela! Prava sreča, da ukaza glede obleke niso preveč strogo izvajali in tako se je večina kmalu vrnila k praktični stari noši. Samo klobuka ni hotel nihče več pogrešiti — vrhu turbana. Ze iz patriotizma ne: tudi šah nosi klobuk. Klobuk je zavladal po vsem Orientu, prav kakor gramofon.

Italijanski tenorist Lauri Volpi, ki ni hotel nastopiti izpod 25.000 lir za večer, zaradi česar so prepovedali njegov nastop po vseh italijanskih opernih gledališčih.

Telesna kultura v Čehoslovaški

Na razstavi telesne kulture in sporta v Čehoslovaški republiki, ki je tačas odprta v Pardubicah, so zbrani zelo zanimivi podatki, ki kažejo, kako sta tam telovadba in sport zajela vse sloje. Umljivo je, da stoji »Sokol« — v Tyršev domovini — po svojem članstvu na prvem mestu: rednih članov z naraščanjem in ženskimi članicami šteje 620.000, od tega aktivnih moških telovadcev 250.000. Drugo mesto zavzemajo — po številu članstva — delavska (socialistična) telovadna društva — D. T. J. — z 118.000 člani, od tega aktivnih telovadcev 50.000. Tretjo značilno čehoslovaško telovadno skupino tvori katoliški »Orel«, ki ima 112.000 organiziranih članov. Četrta gimnastična organizacija je Federacija proletarske telesne kulture, ki pa zadnja leta o svojem članstvu ni izdala nikake statistike.

Sportne organizacije na Čehoslovaškem so združene v Vsesportnem odboru, ki zastopa 210.000 članov. Posamezni sporti so zastopani naslednje: nogomet 58.000 članov, boksarjev, ki

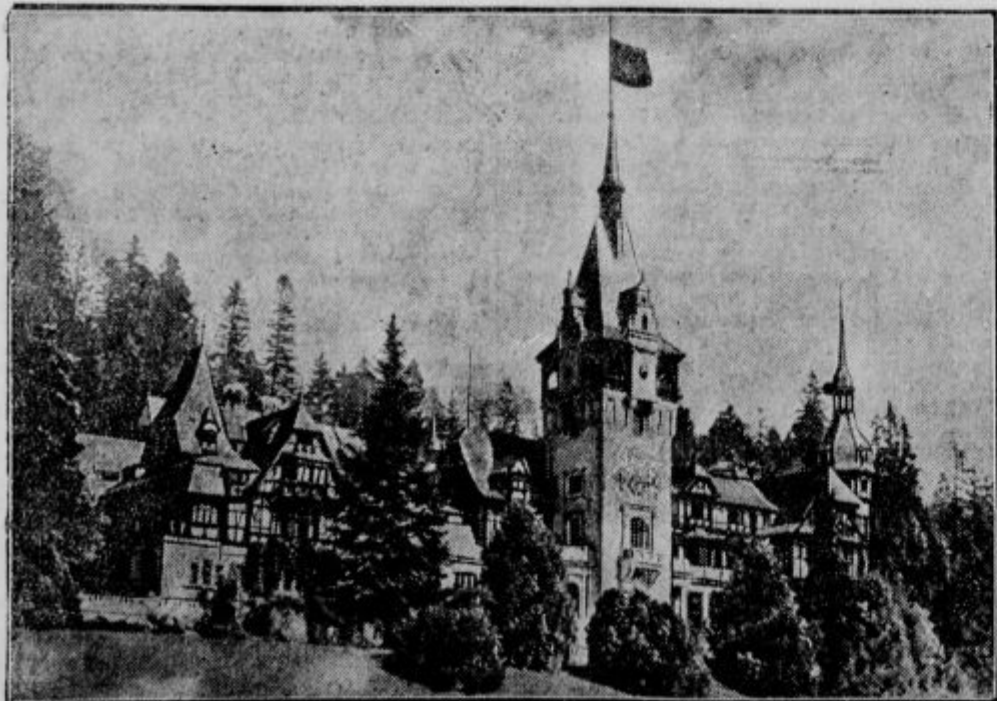
javno nastopajo, je 2000, veslačev 1581, jahačev 2200, plavačev tekmovalcev 1526, smučarjev 10.000, turistov 16.000, hokejistov 1300, lahkih atletov 1400, težkih 1600, rugbyistov 1600, aeroklubov imajo 1600 članov, strelcev je organiziranih 21.000, sabljačev 1800, kolesarjev 3500, avtomobilistov 1950. Ženski sportni klubi štejejo 1500 članic. — Nemška sportna in telovadna društva na Čehoslovaškem štejejo 470.000 članov. Ako seštejemo čehoslovaške in nemške telovadce in sportnike, vidimo, da se v republiki redno posveča telesni kulturi 1.750.000 oseb.

Tujec: »Ura na gradu kaže napačno; zakaj je ne uravnate?«

Domačin: »To ni potrebno, ker vsi vemo, da če kaže štiri, bi je šest in da je tedaj točno pol treh.«

»Preklicano — platno sva pozabila napetila«

Grad Peleš v Rumuniji, kjer se je vršila poroka princezinje Ileana.

Jugoslavija : Češkoslovaška

V nedeljo čaka naš nogomet zopet težka preizkušnja. Po večletnem prepadu se srečata na zelenem polju reprezentanci Jugoslavije in Češkoslovaške. Pred leti sta se vršili skoraj vsako leto dve tekmi, na Vidov dan v Zagrebu in na češki narodni praznik v Pragi. Toda tekme z našo reprezentanco niso bile tista privlačna točka, kot so Čehi želeli, zato so opustili tekme z nami. Profesionalizem ne pozna nobenega idealizma, zahteva samo tekme, ki končajo s sučitimi. To pa tekme z nami v Pragi niso bile. V zadnjih dveh letih so se pa razmere temeljito spremenile. Jugoslavija je prišla iskati nasprotnike doma in ustanovljena je bila konkurenca za balkanski pokal. K velikemu ugledu je pa največ pripomoglo lanske leto svetovno prvenstvo, kjer se je naša reprezentanca silajno odrezala. Pokazali smo, da je naš nogomet napredoval. Nato je pa prišla še silajna zmaga nad madžarsko reprezentanco in naenkrat smo postali nekakša vojska v nogometu. Ni več podcenjevanja. Pod takimi pogoji so zopet Čehi obnovili slike z nami.

Zvezni kapetan se pa tudi v polni meri zaveda, kaj pomeni za naš nogomet nedeljska tekma s češko reprezentanco. Res, da nam neuspeh proti Romunom ni koristil, škodoval pa tudi ne toliko, da bi izgubili ugled, ki smo si ga priborili s tolikimi uspešnimi tekmami. Bil je pa ta neuspeh vseeno dober nauk. Zvezni kapetan je videl, da dobrega moštva ne more sestaviti brez treninga. Za jutri je pozval v Belgrad vse najboljšie igralce. Pozval pa ni samo starih reprezentantov, posegel je tudi po novih močeh. Prve koristi liginih tekem se kažejo lahko že pri tekmah s Češko. — Zvezni kapetan, ki je sam prisostvoval več liginim tekmam, je lahko opazoval, kaj znajo igralci iz klubov v manjših mestih. Te igralce je pozval iz klubov na trening tekmo. Naravno, največ je še vedno belgrajskih in zagrebških, ni pa izključeno, da bo v moštvo nastopil kak nov reprezentančni igralec. Kolikor je večja izbira, v toliko je lahko boljše celotno moštvo.

Tekma s Češko pride, kakor smo rekli, ravno v zelo ugodnem času za naš nogomet. Imeli bomo takoj priliko pokazati, da je neuspeh proti Romunom samo slučaj. Tekmi s Čehi bo pa sledilo še več reprezentančnih tekem, ki so pa vse odvisne ravno od nedeljske tekme. Ker je ta tekma zelo važna, nima zvezni kapetan ravno lahkega stališča. Ravno tako tudi v Pragi še niso odločeni kdo bo zastopal barve Češke v Belgradu. Prvotna namera, da bi nastopila kompletna Sparta, se je izjalovila. Kajti radi neodločnega izida obeh tekem v srednje evropskem tekmovalju, mora Sparta odigrati še tretjo tekmo. Slavijska namera v inozemstvo, tako da še danes ne vedo, kdo bo nastopil v Belgradu. Lahko se zgodi, da bo ravno v času, ko je pri nas nogomet najmočnejši,

nasprotnik naša češka reprezentanca. To je seveda le teorija, kajti v Pragi imajo toliko prvo razrednih igralcev, da je približno vse eno, kdo igra. —

Nedeljska tekma bo štirinajsto srečanje obeh državnih zastopstev. Tabela tekem s Čehi je naslednja: 28. avgusta 1920 na Olimpijadi v Antverpu 6:1; 28. junija 1922 v Zagrebu 3:4; 28. oktobra 1923 v Pragi 4:4; 28. septembra 1925 v Zagrebu 2:0; 28. oktobra 1925 v Pragi 7:0; 28. junija 1926 v Zagrebu 6:2; 31. julija v Belgradu 1:1; 28. oktobra 1927 v Pragi 5:3; 27. oktobra 1928 v Pragi 1:3; 28. oktobra 1928 v Pragi 7:0; 28. junija 1929 v Zagrebu 3:3; 28. oktobra 1929 v Pragi 4:3. — Skupni score znaša 56:24 za Čeha. Igrali smo 13 tekem, izgubili 8, dobili samo 2, tri so pa končale neodločeno. Kako bo pa izpadlo 14. srečanje je zelo negotovo. Skoro enaki izgledi za obe moštvi. Menda ni še za nobeno tekmo vladala taka negotovost, kdo bo zmagal, kakor ravno za nedeljsko srečanje.

S tekem za plavalno prvenstvo Slovenije. Na tretji strani današnje številke prinašamo sliko Krčbosca, Vilfana in Maierja. Pomotoma je izostalo, da je to junijska štafeta Primorja.

Delavska olimpijada na Dunaju

Dunaj, 26. jul. 1931.

Danes je bil višek delavske olimpijade. Dopolne spreved vseh narodov, med katerimi je bila tudi precej močna delegacija iz Jugoslavije, popoldne pa telovadni nastop ter finalne tekme v igrah, lahki atletiki itd.

V rokometu premaga Avstrija Nemčijo v razmerju 10:9 (6:0). Tekma je bila prav lepa ter sta bili obe moštvi enako vredni.

Vodni skoki mož s stolpa (10 m): 1. Greusing (Avstrija) 60 točk.

100 m plavanje mož, prosti stil: 1. Hawlik (Avstrija) 1:06 min.

200 m prsno plavanje mož: 1. Paananen (Finska) 2:57,6 min.

V vaterpolu premaga Avstrija Nemčijo v razmerju 10:3 (2:1). Tretje mesto je zasedla Češkoslovaška.

Tudi v nogometu premaga Avstrija Nemčijo v razmerju 3:2 (0:0). Avstrija je bila ves čas v lahni premoči. Gledalcev je bilo 60.000.

110 m zapreke: 1. Schenner (Avstrija) 15,9 sek. Kopje: 1. Takkinen (Fince) 62,08 m. 800 m tek mož: 1. Guseff (Finska) 1:57,5. 10×60 m štafeta žen: 1. Avstrija 1:17,2. 5.000 m: 1. Salini (Finska) 15:25,7 min. 10×100 m štafeta mož: 1. Avstrija 1:50,9 min.

Sicer se nekako podcenjuje delovanje organizacije mednarodnega urada dela, češ da ne vodi resničnega boja proti brezposelnosti, ker ne more vplivati na njene vzroke, ampak da more kvečjemu omiliti bedo brezposelnih. In sicer s tem, da jim nudi podporo ali da jim preskrbi delo, ali pa da ustvari zanje nove delovne prilike.

Recimo, da je razlikovanje med sredstvi, ki omilijo, in med sredstvi, ki odpravijo zlo, bistroumno. Vsekakor pa obstojajo v poklu brezposelnosti, v katerem živimo, taka olajševalna sredstva. Ta sredstva so se izkazala kot učinkovita. Ali si bo upal kdo trditi, da velja isto tudi za vsa lečilna sredstva, za vse gospodarske in finančne korake, ki so bili državam priporočeni? Saj vemo, na koliko težkoč naleti celo uporaba sredstev, ki so se izkazala kot zanesljiva. Če hoče organizacija mednarodnega urada dela pokazati silo in izdatnost svojega delovanja v sedanji krizi, mora imeti in obdelovati svoje lastno polje. Kdor svojo nalogo neglede na okolščine do konca izvrši, naj ima zavest, da je dovršil delo, ki ni brez veličine. Zlasti pa more na socialnem polju prodreti do jedra socialnih in gospodarskih vprašanih tisti, kdor popolnoma izvrši omejeno, vendar pa zanesljivo delo.

Končno pa more lajšajoče sredstvo, če ga vporabljam v pravih razmerjih do zla, proti kateremu se borimo, dovesti do globokih gospodarskih preoblikovanj. Ako bo tvorila naše izhodišče dolžnost ljubezni do bližnjega in dolžnost do skupnosti bomo prišli neizogibno do prepričanja, da moramo podvreči ponovni preiskavi načela in pota socialnega reda.

Ako hoče organizacija mednarodnega urada dela dostojno izvršiti v mirovnih pogodbah določeno nalogo in ako noče varati upanja delavstva vsega sveta, ki ga stavi na njo, mora ponovno pretresti, razjasniti in ojačiti svoje lastno postopanje napram brezposelnosti.

V tem smislu bomo obravnavali v kratkih sestavkih razne ukrepe naše organizacije.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 29. julija: Opoldanski program od pade. — 18.30 Salonski kvintet. — 19.30 P. dr. Roman Tominec: Portreti iz svetovne literature in umetnosti (dr. France Prešeren). — 20 Salonski kvintet. — 22 Cas, dnevne vesti.

Četrtek, 30. julija: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Cas, plošče, borza. — 18.30 Salonski kvintet. — 19.30 Dr. Bajec: Slovensko pravopisje. — 20 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. — 20.30 Adamičev večer: I. Uvodno besedo govori dr. Stane Vurnik. — II. Samospevi gospe Pavle Lovsetove in Mirka Jeladinca, pri klavirju g. Lipovšek Marjan. — 21.30 Cello koncert g. Bogata Leskovića. — 22 Slovenske narodne poje in spremlja na harmoniko g. Ivan Germ iz Amerike. — 22.30 Cas, dnevne vesti.

Drugi programi

Četrtek, 30. julija.

Belgrad: 12.45 Koncert Radio-orkestra. — 19 Klavirski koncert. — 19.30 Narodne pesmi. — 20.30 Ljubljana. — 22.50 Koncert Radio-orkestra. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 20.30 Ljubljana. — Budimpešta: 12.05 Pianinski koncert. — 18.10 Citre. — 19.50 Vokalni koncert. — 21.40 Orkestralni koncert, nato ciganska glasba. — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncert. — 13.15 Plošče. — 19.30 Pestrura. — 20 Salzburg: »Tajni zakon«, komična opera (Dom. Cimarose). — 22.50 Jazz-glasba in ples. — Milán: 11.18 Pestrura glasbe. — 13 Plošče. — 19.15 Pestrura glasbe. — 20.45 »Zapravljeni sin«, opera. — Oslo: 20.30 Violincello. — 21 Operne arije. — Praga: 20 Salzburg: »Tajni zakon«. — Langenberg: 20 »Tajni zakon« (Salzburg), op. — 22.50 Plesna glasba. — Rim: 21 Simfonični koncert. — Berlin: 20 Salzburg. — 22.40 Plesna glasba. — Katowice: 20 Salzburg. — 22.45 Lahka in plesna glasba. — Toulouse: 12.45 Koncert. — 13 Pevke. — 13.15 Jazz-orkester. — 20.30 Koncert.

Naša letina 1931

Pravkar je kmetijsko ministrtvo objavilo podatke o stanju kmetijskih kultur in živine v prvi polovici meseca julija.

Iz podatkov je razvidno, da je stanje v dravski banovini sledeče: zelo dobro kažejo: krompir, pesa, konoplja, čebula, hruške, orehi. Dobro je stanje: hmelja, livad in deteljišče ter jabolka. Slabo pa kažejo slive in pašniki. Zdravstveno stanje in prehrana živine je bila povoljna. Vreme je bilo pretežno toplo in suho ter je zelo pomagalo dozorenju rži in pšenice ter razvoju okopavim dočim se je poslabšalo stanje rastlin za živino in zelenjad. Kakovost ovsja je nekoliko slabšeja, dočim je kakovost pšenice, ječmena in rži zelo dobra in boljše, kakor lani. Važnejša sezonska dela: žetev žita, spravljane sena itd. so se vršila v ugodnih razmerah. Poleg suše je zelo veliko škodovala toča, in sicer v sledečih okrajih: Kočevje, Novo mesto, Krško, Litija, Ljubljana, Celje, Šmarje, Kamnik, Brežice in Ptuj. Deloma je škodovala tudi škitača uš na slivah.

Nadalje objavlja ministrtvo tudi podatke o količini letošnjega pridelka. Iz teh podatkov je razvidno, da je bil po posameznih banovinah žetveni donos sledeč (v milijonih stotov):

Pšenica	1931	1930	1920-28
donavska	9.421	10.338	8.696
savska	3.647	3.488	2.963
drinska	2.988	3.290	2.484
varbarska	1.913	2.334	1.668
moravska	2.700	2.200	1.763
vrbaška	1.203	1.260	1.278
dravska	568	601	626
primorska	381	416	389
zetska	244	245	336

Letina ječmena je bila v splošnem manjša, edino v drinski in dravski banovini je bila večja, kakor leta 1930. Najznejši padec pa izkazuje v varbarski in primorski banovini.

Končno navajamo po banovinah še pridelok ovsja (v tisočih stotov):

	1931	1929	1920-28
vrbaška	702	750	723
savska	507	491	550
drinska	499	530	440
moravska	280	240	292
varbarska	225	272	290
donavska	205	387	484
dravska	198	247	205
zetska	103	170	160
primorska	52	80	75

Letina ovsja je bila v splošnem le malo manjša kakor lani. Največji primanjkljaj v primeri z lanskim letom izkazuje donavska banovina.

Zbor sadnih trgovcev v Celju

V nedeljo se je vršilo v Celju zborovanje vseh sadnih trgovcev iz dravske banovine, ki ga je sklical Zveza trgovskih gremijev v Ljubljani na inicijativno Društva sadnih trgovcev za dravsko banovino v Mariboru.

Zborovanje se je vršilo v mali dvorani Celjskega doma pod predsedstvom g. Rudolfa Pevca iz Ormoža, ki je v svojem otvoritvenem govoru ugotovil razveseljivo dejstvo, da se je konference udeležilo proti pričakovanju prav lepo število delegatov sadne stroke iz vseh krajev naše banovine. S tem je podana nada za uspešno delo. Predložil je navzočim v kratkih potezah ogromno in težko delo, ki ga je moralo društvo sadnih trgovcev opraviti v poldrugi letu svoje ustanovitve. Žal, v svojih akcijah ni uspelo, ker interesenti kljub vabilom niso hoteli s svojim pristopom dati društvu čvrste podlage. Ker društvo, ustanovljeno na podlagi prostovoljnega članstva ne more izvesti vseh nalog, je sklenilo, da ostvari Osrednjo sekcijo sadnih trgovcev pri Zvezi trg. gremijev v Ljubljani, v kateri bodo vsi trgovci sadne stroke prislino vključeni.

Zvezni tajnik g. Kaiser je nato v daljšem govoru ilustriral položaj naše sadne trgovine na domačem trgu in na podlagi skrbno sestavljenih statistik obrazložil, kako važno mesto zavzema ta panoga v našem izvozu. Interesantno je bilo slišati tudi, kako važen faktor je sadna trgovina na inozemskih tržiščih, kjer se produkcija goji čisto na komercialni podlagi. Največji napredek moderne sadjarstva, ki stremi za zboljšanjem kvalitete in povečanjem produkcije, beležimo v Ameriki, kjer je prišlo do popolnega preokreta v sadjarstvu. Ameriško sadje igra na evropskem sadnem tržišču jako važno vlogo in je najplavnejši konkurent evropskemu sadju, tako v ceni, kakor tudi v kvaliteti. Te ugotovitve ne smemo prezreti, ker opažamo, dasiravno uvažamo iz Amerike približno 12.489 met, da si ameriško blago sukcesivno privaja tržišče za tržiščem. Iz naše države izvažamo največ sadja v Avstrijo, Češkoslovaško in Nemčijo.

Naša tendenca mora biti, da si kot agrarna država privojskimo sukcesivno še ostala trgovska tržišča, kar bo seveda glede na Ameriko silno težavno. Zato bo treba sadni stroki v naši državi posvetiti mnogo več pažnje kot doslej, da bo zmogla konkurence. Podani so najboljši izgledi za osvojitve trga na Poljskem, kamor uvoz z vsakim letom narašča, in pa na Danskem. Izvoz našega sadja je bil doslej odvisen le od konjunkture. Računati pa moramo na organiziran odpor inozemskih sadjarjev. Naša država je to uvidela in je sestavila pravilnik o kontroli izvoza svežega sadja, ki bo po vsej priliki stopal v veljavo že v letošnjem septembru, torej tik pred sezono. Ta pravilnik, ki je sestavljen le teoretično in ima v glavnem namen, da našo sadje pridobi v kvaliteti svetovni sloves, ustvarja pri naših trgovcih veliko skrb in vendar četudi je pravilnik v zameli idealen, je vendar vidno, da ga niso sestavili prakt. strokovnjaki. Ker bi utegnil ta pravilnik v praktičnem izvajanju naši sadni stroki prejeti škodovati kakor koristiti, je bilo po dolgotrajni in burni debati sklenjeno, da se pošlje k banski upravi, kakor tudi k trgovskemu in kmetijskemu ministrtvu deputacijo, ki bi obrazložila merodajnim faktorjem težnje naše sadne trgovine, ki so absolutno neskladne s pravilnikom. Da pa bo ta sklep izvedljiv, je treba ustvariti organizacijo v smislu sklepa sadnih trgovcev v Mariboru, ker le ta se bo znala uveljaviti v našem gospodarskem življenju.

Sprejet je bil sklep, da tvori sedanjí odbor društva pripravljalni odbor Osrednje akcije in da se naj loti takoj delo po intenciji, sprejetih na tej konferenci.

Borza

Ljubljana, 28. julija.

Denar

Tudi danes so bili devizi tečaj čvrsti. V Berlinu in Budimpešti ni prometa in notice. Deviza Trst nadalje popušča. Promet je znoten.

Ljubljana, Amsterdam 2269.86—2276.70, Bruselj 785.72—788.08, Curih 1098.15—1101.45, Dunaj 791.75—794.15, London 273.33—274.15, Newyork kabel 5630.72—5647.72, ček 561972—5636.72, Pariz

Iz tega je razvidno, da je bil pridelok v najvažnejši banovini, to je donavski, ki obsega skoro polovico vsega pridelka, znatno majhen. Nadalje je bil manjši pridelok tudi v drinski, varbarski, vrbaški, dravski in primorski banovini, večji pa je bil pridelok v savski in moravski banovini.

Pridelok rži je bil v posameznih banovinah sledeč (v tisočih stotov):

	1930	1929	1920-28
varbarska	807	970	535
savska	415	401	354
dravska	271	344	279
vrbaška	105	217	126
moravska	206	200	138
zetska	101	101	79
donavska	61	94	64
primorska	60	69	72
drinska	39	33	33

Pridelok rži je bil splošno manjši, zlasti se je zmanjšal v varbarski in naši banovini.

Letina ječmena je dala te-le rezultate (v tisočih stotov):

	1931	1930	1920-28
varbarska	779	1123	781
savska	560	616	537
donavska	523	555	356
primorska	474	645	527
moravska	400	500	380
drinska	315	140	280
vrbaška	229	309	268
zetska	228	—	—
dravska	175	157	194

Nadalje je kmetijsko ministrtvo že zbralo podatke o letini v celi državi. Po teh podatkih, ki so zaenkrat provizorični, pa se vendar ne bode kasneje dosti spremenili, je znala letina (vsi podatki so izračunani v tisočih stotov):

	pšenica	ječmen	rž	ovs
1920-28	20.072	3.439	1.703	3.219
1929	25.855	4.119	2.100	3.508
1930	24.223	4.187	2.428	5.417
1931	23.064	3.712	2.063	2.772

V splošnem je bil letos pridelok manjši kakor lani. Najmanj se to občuti pri pšenici, katere smo pridelali le milijon stotov manj kot lani, vendar je pridelok večji kakor v povprečju 1920—28. Tudi letina ječmena in rži kakor tudi ovsja je bila manjša kakor lani in tudi kakor 1929, vendar je bil pridelok razen pri ovsu višji kot v povprečju 1920—28.

Ministrtvo ugotavlja v svojem poročilu, da je kakovost letošnjega pridelka boljša.

220.61—221.27, Praga 166.89—167.39, Trst 294.40—295.30.

Zagreb, Amsterdam 2269.86—2276.70, Dunaj 791.75—794.15, Bruselj 785.72—788.08, London 273.33—274.15, Milan 294.40—295.30, Newyork kabel 5630.72—5647.72, ček 561972—5636.72, Pariz 220.61—221.27, Praga 166.89—167.39, Curih 1098.15—1101.45. — Skupni promet brez kompenzacij 3.35 milj. Din.

Belgrad, Amsterdam 2269.86—2276.70, Bruselj 785.72—788.08, Curih 1098.15—1101.45, Dunaj 791.75—794.15, London 273.33—274.15, Newyork 5639.72—5636.32, Pariz 220.61—221.27, Praga 166.89—167.39, Trst 294.40—295.30.

Curih, Belgrad 9.09, Pariz 20.095, London 24.89, Newyork 512.75, Bruselj 71.55, Milan 26.82, Madrid 46.50, Amsterdam 208.70, Dunaj 72.05, Stockholm 137.15, Oslo 137.05, Kopenhagen 137.05, Solija 3.73, Praga 15.18, Varšava 57.55, Budimpešta 90.225, Atene 6.65, Carigrad 2.4325, Bukaresta 3.05, Helsingfors 12.9275.

VREDNOSTNI PAPIRI

Domači državni papirji so danes bili zopet nekoliko slabšiji in so njih tečaj nekoliko popustili. Prometa je bilo znatno manj kakor včeraj. Dolarski papirji so bili nekoliko čvrstjeji. Bančni papirji so stali popolnoma neizpremenjeni, do zaključkov je prišlo v običajnih delnicah. Med industrijskimi delnicami je danes prišlo do zaključkov samo v delnicah Unionmilla po 65 in Trboveljske po 215—227, torej so ostali na včerajšnji višini.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 88 bl., 7% Bler. pos. 78 bl., Celjska pos. 150 d., Ljublj. kred. 120 d., Prastrediona 950 d., Kred. zavod 195 d., Vevče 120 d., Stavna 45 d., Ruše 143 d.

Zagreb. Drž. pap. 7% inv. pos. 82—84, agrarji 44—46.50, vojna škoda ar. 356—358 (358), kasa 356—358 (356), 8. 355 d., 12. 366—368 (368, 367), 8% Bler. pos. 86.50—87.50 (87), 7% Bler. pos. 75.50—76 (ar. 77, kasa 76), 7% pos. Drž. hip. b. 76.50—78 (78), 6% begl. obv. 59—61. — Bančne delnice: Hrvatska 50—60, Katolička 33—35, Poljo 53.50—55, Kreditna 121—126, Union 150—152 (150), Jujo 67—68 (67), Lj. kred. 120—123, Narodna 6500 bl., Obrina 36 d., Prastrediona 957.50—965, Srbska 190—192, Zemaljska 120—121 (120). — Industrijske delnice: Nar. šum. 25 d., Guttman 110 d., Slavonija 200 d., Našice 65 d., Pivara Sar. 210 bl., Drava 235 d., Šečerača Osijek 225—235, Osj. ljev. 200 d., Brod, vag. 54 bl., Union 55—60 (60), Vevče 120 d., Lj. 64 bl., Ragusea 300 d., Trboveljska 222—225 (215, 227, 225).

Belgrad. Narodna banka 6.250—6.300, 7% inv. pos. 82—82.75 (50.000), agrari 44—47, vojna škoda 356—357 (200 kom.), begl. obv. 61, 7% Bler. pos. 76—77, 7% pos. Drž. hip. b. 76—77.

Notacija drž. papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 72.50—73.50, Newyork: 8% Bler. pos. 82.50—84.50, 7% Bler. pos. 72.25—73, 7% pos. DHB 72—75.

Dunaj. Don. sav. jadr. 92.50, Wiener Bankverein 14.20, Ecomptes 149, Alpine 13.55, Trboveljska 27.90, Leykam 1.85.

Žitni trg

Sombor. Pšenica: ar. nova 79 kg 2%. 162.50—166, slav. nova 79 kg 2% 161.50—164. — Oves: bč., ar. elav. novi 150—155. — Ječmen: bč., ar. novi 115—120. — Otrobi: pšen. bč. 112.50—117.50. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence: neizpremenjena. Promet: 62 vagonov.

Živina

Živinski sejem v Mariboru, 28. julija. Prignanih je bilo 24 konj, 15 bikov, 319 volov, 381 krav ter 23 telet. Skupaj 762 komadov. Cene: Debeli vol 4.50—5.75, poldebili 3.50—4, plemenski 3—3.50; bik 3.50—4, klanje 3.50—5; klavne krave, debele 3—5, plemenske krave 2.25—2.75, mlazne 3—4, breje 3—4; mlada živina 3—4, teleta 6. — Prodanih je bilo 340 kom. Od teh za izvoz v Avstrijo 80, v Italijo 54.

Dunajski prašičji sejem. (Poročilo tvrdke Edward Saborsky et Co., Dunaj). Na trg je bilo pripeljanih 11.673 prašarjev in 4430 špeharjev, iz Jugoslavije 3170. Cene: špeharji najboljši 1.55, 1.45—1.50, 11. 1.40—1.45, kmetski prašiči 1.45—1

MALI OGLASI

Vaša drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglas nad devet vrstic se računa po višje. Za odgovor znak! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Stroj. miz. pomočnik
in risar želi službe. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Zanesljiv«.

Mlad fant
vojaščin prost, želi službo službe ali kaj temu primerne. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8514.

Zagar
dobra moč z večletnimi spricvali, išče službo. — Nastopi lahko takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8515.

Službo dobe

Služkinja
zdrava in poštena, vajena kuhe in gospodinskih del, se sprejme takoj v boljšo hišo v Ljubljani. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 8469.

Starejši moški
vesten, ki se razume na vsa gospodarska dela, se takoj sprejme na kmečko posestvo. — Bogataj, Turjaški trg 5/L, levo, osebno ali pismeno.

Praktikanta (injo)
takoj sprejme stavbeno podjetje. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 8499.

Hišnik
oženjen, brez otrok, se takoj sprejme. Služba primerna za mlajšega upokojenca. Reflektanti naj se zgledajo pri zavarovalnici »Dunav«, Ljubljana, Selenburgova ulica št. 1.

Pouk

Gojko Pipenbacher
koncesion. šoferska šola, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 12. — Zahtevajte informacije.

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesionirana. Prospe, št. 16 zastoni. Pišite ponil.

Šoferska šola
oblastveno koncesionirana, I. Gaberšek, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Dunajska cesta 31. Prihodnji redni tečaj 1. avgusta.

Stanovanja

Sobo in kuhinjo
oddam v Magdalenskem predmestju. Naslov v podružnici »Slovenca« v Mariboru.

Stanovanje
soba, kuhinja, shramba in vse pritlikline, se odda — najraje starejšim osebam ali pa samici — takoj ali s 15. avgustom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8511.

Vnajem

Čist prostor
iščem za shrambo enosobnega pohištva čez zimo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Kabinet« št. 8495.

Lokal za skladišče,
hlev ali delavnico oddam takoj na Sv. Petra cesti št. 67.

Delikatesa,
slasličarna in mlekarina se takoj odda zaradi družinskih razmer. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8500.

Trgovina

dobro vpeljana, s stanovanjem vred, se odda pod zelo ugodnimi pogoji 1. sept. v najem v Sv. Pavlu pri Preboldu. Natančnejše informacije pri F. Pikl istotam.

Posestva

Hišo
dvostanovanjsko, z nekaj vrta, kupimo. Ponudbe z navedbo cene pod »Gostovina« na upravo »Slov.«.

Nova vila
v Rožni dolini, z dvema stanovanjema, vsemi pritliklinami in obširnimi vrtom, se odda takoj v najem za daljši čas. Porabiti se more tudi le za eno stanovanje. Vila ima elektriko, vodovod in kanalizacijo. Do tramvajске postaje 5 minut. Natančnejši pogoji se dobe pri Ljudski hranilnici in posojilnici na Viču.

Kupimo

Strešnik-bobrovce
star, kupim. — Ljubljana, Kapiteljska ulica 5.

Pisalna miza
malo rabljena, se kupi. — Ponudbe pod št. 8331 na upravo »Slovenca«.

Srečke, delnice, obligacije
kupi Uprava »Merkur«, Ljubljana - Selenburgova ulica 6. II. nadstr.

Brzjavne droge
bor, smreka in jelka, več tisoč komadov od 6 do 10 m dolžine, za suksivno dobavo proti takojšnjemu plačilu, kupim. — Ponudbe na: Sv. Peter v Savinjski dolini, poštni predal št. 4.

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Prodamo

Puhasto perje
čisto čobano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštne povzetju. L. BROZOVIC - Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica peria.

Kovaško delavnico
s stanovanjem, pri deželni cesti, na prometnem kraju, prodam. — Franc Drobnič, Sp. Slivnica - Grosuplje.

Obrt

Kopalne čevlje
od 20 Din naprej, dobite pri »Luna«, Maribor - Aleksandrova cesta 19. Poštna naročila točna.

Telefon 2059

Premog suha drva
Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Malinovec

pristen, naraven, na malo in veliko prodaja lekarna Dr. G. PICCOLI, Ljubljana, Dunajska c. 6

Vreče
nakup in prodaja. Al. Grebenc, Dunajska c. št. 36.

Priporoča se domači naravni malinovec

trdke
»MALINA« d. z o. z.
Ljubljana VII
Medvedova c. 4.

Trgovca na deželi
sprejme v komisijsko prodajo razno manufakturno blago, kakor tudi vsakovrstne čevlje (sploh obuvale). Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Solidna kupčija« št. 8501.

Opekarna »Emona«
d. d., Ljubljana-Vič. Velika zaloga vsakovrstne opeke: zidak, votla opeka, oblikovna opeka za železobet. strope, strešniki: zarezni in bobrovci, drenažne cevi. Na zahtevo postavljeno na stavbišče ali na kolodvor. Cene izredno nizke, za kakovostno blago jamčimo. Razprodajo ima Ogrin Ivan, Gruberjevo nabrežje št. 8, Ljubljana, tel. 24-26, kateri daje vsa pojasnila.

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN
Ljubljana, Stari trg št. 32.

Debele luskinaste otrobe
kupite najceneje pri tvrdk A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24.

Posteljne mreže
izdeluje najceneje samo Alojz Andlovic, Komenskega ulica 34 (nasproti šole na Ledini). Sprejemajo se vsa popravila. Takojšnja postrežba.

Stavb. parcele

ob glavni cesti proti St. Vidu, kakor tudi v St. Vidu, poceni naprodaj. Poizve se pri Franji Cirman, St. Vid št. 17.

Stanovanja

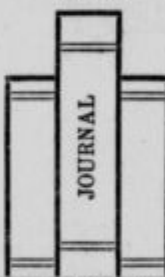
Zavarovalnica »Dunav« ima v svoji palači na Aleksandrovi cesti še na razpolago eno 3 sobno in eno 4 sobno z vsem komfortom opremljeno stanovanje. V svrhu doznanja najemnih pogojev in oglada na stavbi se naj zgledajo reflektanti pri podružnici zavarovalnice »Dunav«, Selenburgova ulica 3/L.

Direkcija rudnika Velenje razpisuje za dan 5. avgusta 1931 ob 11 nabavo

izvedbe železnega odra

Načrti in pogoji se dobe pri podpisani. — Iz pisarne Direkcije državnega rudnika Velenje.

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Lepo posestvo

v Celovcu-Klagenfurt, Rosentalerstrasse Nr. 42/e obstoječe iz enonadstopne hiše-vile, dalje tovarniškega in gospodarskega poslopja, dvorišča in vrta je pod zelo ugodnimi pogoji na prodaj. Resni kupci dobe nadaljna pojasnila le pri lastnici gospe Amaliji Kučera v Zagrebu, Ilica br. 21.

Osvald Dobeic-Ljubljana

Pred Školijo št. 15
priporoča svojo bogato zalogo galanterijskega, drobnega in modnega blaga po najnižjih cenah. — Velika izbira vseh vrst nogavic, D. M. C in C. M. S. predmetov.
Na debelo! **Na drobno!**

Kolesa - šivalni stroji

nadomestni deli, pneumatike in vsa spadajoča popravila najceneje pri tvrdki
FRANC SAUNIG, LJUBLJANA,
Pražakova ulica 2
nasproti Gospodarske zveze ob Dunajski cesti.

FOTO ODDELEK

JUGOSLOVANSKE KNJIGARNE
V LJUBLJANI

nudi amaterjem **kamere** in vse **foto potrebščine** svetovnoznanih tovarn.

Imamo stalno izbiro plošč, filmov, papirjev, kemikalij in drugih amaterskih pripomočkov. — RAZVIJAMO plošče in filme ter kopiramo slike po zmernih cenah.

Zahtevajte cenik!

Zahvala

Ob nenadni in bridki izgubi našega ljubega soproga, dobrega očeta, starega očeta, brata, tasta, gospoda

Antona Kuharja

posestnika in mesarja

smo prejeli mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja, za katere izrekamo tem potom, kakor tudi vsem, ki so pokojnika spremili na njegovi zadnji poti, našo srčno zahvalo.

Duplje, dne 27. julija 1931.

Žalujoči ostali.

Strahotno potovanje na luno

Egon je pogledal proti Korusu, videl ga je poskočiti hitreje ko navadno, videl, kako je na glavo zletel na dno nove razpoke in tam obležal, ne da bi se ganil.

Egon je planil dol, ne meneč se za to, da se vsak hip brezno lahko še globlje odpre, da začne morda celo bruhati ognjenik, saj kaj je mogel vedeti, ako ni morda mesec znotraj se žareč!

Toda nobena stvar se ni več zganila, Korus je ležal nepremično, velika ledena gruda, kakršne na zemlji še premakniti ne bi mogel, mu je ležala na glavi, potem ko mu je zmečkala čelado. Egona je zgrabila za srce najstrašnejša skrb, strah, da je izgubil zdaj še Korusa! Odvalil je ledeno klado, tovariša pobral in ga nesel v kabino, ki se tudi ni več zganila.

»Ali se že peljemo?« Poklical ga je Američan. Egon pa ni odgovoril, ampak snel čelado. Korusu se ni zgodilo nič, samo nekoliko pritisnilo ga je; ko ga je slek, da je opazil, da je poškodovana ne samo še druga čelada, ampak tudi umetna koža. Ni bila sicer še strgana, pač pa počena in zato nerabna.

»Kaj se je zgodilo?«
Zdaj je Egon že vse razumel. »Nič takega. Mraz mesečne noči je tako zelo pritisnil, da je počila ledena skorja, ki jo je bilo solnce omehčalo. Zopet smo odkrili nekaj novega. Zdaj si lahko razlagamo, zakaj na mesecu nenadno nastajajo razpoke.«

V kabini mu ni bilo obzanka. Stopil je torej k

vratom zatvorne cevi, ni pa se upal na tla, da ne bi morda postal žrtev novega potresa, zlasti ker ga zdaj ne bi mogel nihče več rešiti, saj sta drugi dve obleki bili uničeni.

Toda nič se ni zganilo. Raketo je pri potresu zazibala sidrova vrh, zdaj pa je bila mirna. Zvezdni utrinki so švigali preko neba, tako pogostni, kakor se v nekaterih mesecih tudi na zemlji vidijo. Žareča iskra je privržala in Egon je nehoti počenil. Čisto zraven njega je priletel na mesec prav majcen meteor in se razletel v žareče iskricke. Nekateri so mu sfrčale preko glave, padle na grudo kisika in zgorele s svetlim plamenom.

Tedaj pa — Egonu je zaprlo sapo! Neka iskra je predrla snežno klado, ki je je bil prinesel z druge polute, pa — ni zgorela — ampak ugasnila!

Egon plane tja. Iskra je ob trčenju sneženo grudo preklala. Pobere majhen kosček, steče v kabino, ne odgovori na nobeno vprašanje, poišče spektroskop, spusti vanj vso luč, pogleda skozi kosček in zavriska: »Vodik! Imamo vodik!«

Nista ga razumela, gledala sta ga in mislila, da se je tudi njemu omračil um, toda res se je zgodil pravi čudež. Zastoj je cele dneve taval po mesecu — vodik je imel pa doma! Našel ga je že takoj prvi dan. Saj ni preizkusil vseh grud in je mislil, da so vse iz kisika. Najbrž vodika nikoli ne bi opazil in morda bi tudi vse zadušil, ako bi ledene klade nosil v kabino. Če je tudi samo ena klada iz čistega vodika, bo že zadostovala.

V kratkih besedah je tovarišema stvar razložil. V kabini je zavladalo nepopisno veselje. Korus je skočil po steklenico šumečega vina, Američanu so pa kar oči žarele.

»Imamo vodik, imamo vse! Samo počakati moramo, da mine mesečna noč, potem pa raketo popravimo in jo na vnanji strani učvrstimo z ostanki umetne kože, ker je obleka postala nerabna. Le potrpljenje! Kakor hitro se zdani, se odpeljemo.«

Mesečni potres in utrinki so jim prinesli rešitev. Ne še prav rešitve, pač pa možnost rešitve. Može so čepeli v ozki kabini, pa jim je sredi grozne mesečne noči zopet vzhajala zarja upanja.

9. poglavje.
MESECNA NOČ! ODHOD!

Novi mesečni dan se polagoma svita. Samo ena umetna koža in ena čelada še porabni. Dnevi v temni raketi. Aparature popravijo. V obupu sklenejo oditi kljub poškodovanim strojem. Zadnji obed. Mesecu slovo. Raketne aparate prižgo. Zima v Yellow-stoneparku. Valdemar Apel dobi asistentko. Joe Allister v Frisku. Iz poleta v vsemir se norčujejo. Druga raketa. Zimski vihar. SOS v oblakih. Sporočilo vse-mirske rakete?

Zora mladega mesečnega dne je končno napočila. Ko so prvi poševni svetlobni prameni pobožali brezupne poljane, je vsem trem potnikom kar odleglo. Zadnje dneve so komaj še krotili svoje živce. Američana je hudo bolela noga, živahni Korus je pa komaj strpel v tesni kabini.

Rakete niso več zapustili, zadnji akumulator je imel samo polovico energije še, odkar pa sta dve obleki iz umetne kože postali nerabni in je samo še ena ostala dobra, so morali na vse načine varčevati z električno silo ter jo uporabljati le za ogrevanje kabine.